CHRISTO-PHOROS

A Soproni Evangélikus Egyházközség lapja

ingyenes kiadvány

XXIV. évfolyam, 4. szám

2017. szeptember – September 2017

Új kezdet

**„…Eljött Jézus, megállt középen, és így szólt hozzájuk: Békesség nektek!...
A tanítványok pedig megörültek, hogy látják az Urat.” (Jn 20,19-20)**

Évről évre megismétlődő jelenet: állok a könyvespolc előtt és az indulás előtti utolsó percekben próbálom elképzelni, vajon mit olvasnék szívesen a pihenés ideje alatt. Könyvcímeken fut végig a tekintetem, majd egymás után emelem le a köteteket a polcról, és ütöm fel az első oldalakat, hátha a kezdő mondatok megfognak, elindítják bennem a gondolatot. Milyen fontos is az első mondat, az első kép, az első benyomás!

Új tanév kezdetén is sok minden eldől már az elején. A hangulat, a lendület. Gyülekezeti életünkben is újraindulnak alkalmaink és indulnak új alkalmak is. Ha békességgel indulunk, egész évünket meg tudja határozni. Jézus feltámadása után többször megjelent tanítványainak, és köszöntő szavairól ismerték őt fel: „Békesség néktek!” Ezzel a két szóval indult újra az életük, ebből a köszöntésből nőtt ki később az első gyülekezet és azután még sok-sok másik. A mi két szavunk is ez lehet, hogy így induljon el az előttünk álló időszak.

Az életünk persze több is, mint egy regény, sokkal összetettebb, szövevényesebb. Gondolatainkkal, cselekedeteinkkel írjuk tele napjainkat, éveinket. Bár néha titkosírással írjuk, mások mégis sokszor olvasnak rólunk, belőlünk. Ezért sem mindegy, mit és hogyan mutatunk magunkból. Isten kegyelméből azonban minden elrontott, rosszul írt fejezetünk után kapunk tiszta lapot, új esélyt. Ha bűnbánattal húzunk határvonalat, az új kezdet ajándékát kapjuk tőle; akár most, az idei ősszel kezdődő új munkaév kezdetén is. Az ő békessége legyen közöttünk újra!

Pelikán András

Lélek-zet

Mink lesz hát nékünk?

Akkor felelvén Péter, monda néki: Ímé, mi elhagytunk mindent és követtünk téged: mink lesz hát minékünk? Jézus pedig monda nékik: Bizony mondom néktek, hogy ti, a kik követtetek engem, az újjá születéskor, a mikor az embernek Fia beül az ő dicsőségének királyi székébe, ti is beültök majd tizenkét királyi székbe, és ítélitek az Izráel tizenkét nemzetségét. És a ki elhagyta házait, vagy fitestvéreit, vagy nőtestvéreit, vagy atyját, vagy anyját, vagy feleségét, vagy gyermekeit, vagy szántóföldjeit az én nevemért, mindaz száz annyit vészen, és örökség szerint nyer örök életet. Sok elsők pedig lesznek utolsók, és sok utolsók elsők. (Mt 19,27-30)

Ma itt a templomban rendkívül szokatlan, de izgalmasan érdekes kérdés vetődik fel. Péter apostol kérdezi Jézus Urunkat: „Mink lesz hát nékünk?" Mondd, Urunk, mit nyerünk az által, hogy a Te tanítványaiddá lettünk? – Szokatlan ez a kérdés, mert fennkölt lélekre való tetszetős szóval azt szoktuk mondani: ami kötelességünk, azt meg kell tennünk, függetlenül attól, nyerünk-e általa valamit vagy sem. A keresztyénség köréből általában ki kell kapcsolni a hasznossági gondolatot. – Ez nagyon helyes és szépen hangzik. Azonban valljuk csak be őszintén, önző szívünk legmélyén sokunkat mégis izgat és érdekel az a kérdés: „Mink lesz hát nékünk?" Mit nyerünk a keresztyénség által? Jézus Krisztus csodálatosan nagy lelkipásztori szeretettel és türelemmel nem utasítja azonnal vissza ezt a kalmárlelkű, kicsinyes kérdést, hanem megfelel rá.

Szavai nyomán határozott vonalakban, világosan kibontakozik előttünk: mit veszítenek az ő tanítványai, mit nyernek és hogyan nyerik azt.

1. Mit veszítenek? „Akkor felelvén Péter, monda" – evangéliumunk ezen kezdő szavai félreérthetetlenül mutatják, hogy evangéliumunk szorosan kapcsolódik az előző versekhez. Miről van azokban szó? Egy gazdag ifjú jön Jézushoz. Nem szórakozás, tánc, érvényesülés foglalkoztatja őt csupán, mint sok ifjú embert, hanem Isten dolgai. Pontosan igyekszik betartani Isten minden parancsolatját. Feltűnően buzgó. Buzgóságáért – Lukács evangélista közlése szerint – fiatalsága ellenére főemberré lett. S most azt kérdezi

Jézustól: „Jó Mester, mit cselekedjem, hogy az örök életet elnyerjem?" És Jézus monda: „Add el vagyonodat, és oszd ki a szegényeknek és kincsed lesz mennyben, és jer és kövess engem." Az ifjú hallván e beszédet, igen megszomorodék, és elméne búsan, mert sok jószága vala. Vagyonáról kellett volna lemondania, hogy Jézus tanítványa lehessen. Vagyonát kellett volna elveszítenie.

Amint a tizenkét tanítvány is elhagyta vagyonát… Ki a halászhajót és hálót, ki a vámszedő asztalt, ki mást. De ennél is nehezebb lehetett családjuk szeretett körétől való elszakadásuk. Már több, mint fél éve távol voltak tőlük. És elveszítették azt a tekintélyt és tiszteletet, amely zsidó hitközség tagjaiként várt volna reájuk. „Imé, mi elhagytunk mindent" – mondja Péter. Ez volt keresztyén életük veszteséglistája.

Testvéreim, mondjátok, azt jelenti mindez, hogy nekünk is el kell hagynunk és veszítenünk vagyonunkat, családunkat és minden érvényesülést e földön? … Ne gondoljátok, hogy el akarom venni az ige élét, mikor azt mondom: nem! Nem ezt jelenti. Az oltárról hangzott felénk az imént az ige: „Minden a tiétek! Akár a világ, akár az élet, akár a halál, akár a jelenvalók, akár a következendők, minden a tiétek. Ti pedig Krisztuséi." (1Kor 3,22k) „A világ is a tiétek minden üdítő szépségével, tiszta élvezetével, lelket emelő gyönyörűségével. Mindazzal, ami nem gátol abban, hogy ti a Krisztuséi legyetek. Viszont ami ebben gátol, azt minden alku nélkül rögtön el kell dobni, mégha a kezetek vagy a szemetek lenne is. Ami gátol abban, hogy teljes szívünkkel a Krisztuséi legyünk, azt ma is szószerint el kell hagynunk. Annak rá kell kerülnie életünk veszteséglistájára.

Ha vagyonod, ha a meggazdagodás vágya, ha földi megélhetésed biztosítása úgy igénybe vesz, hogy nem marad időd Isten számára, nem hallgatsz Reá és nem szolgálsz Néki, akkor inkább hadd vesszen vagyonod, remélt gazdagságod, biztos megélhetésed. Jobb, ha szegényen mész a mennybe, mintha gazdagon zuhansz az örök gyötrelem szörnyű szakadékába. Ha családod lett bálványoddá, amely lefoglalja agyad minden gondolatát, szíved minden érzését, kezed minden munkáját, ha családod szakít el Krisztustól,– félre a bálvánnyal! Isten és az Ő akarata kell, hogy több legyen számodra, mint a család. Ha az érvényesülés lázas kívánsága akadályoz meg Krisztus követésében, Krisztus akaratának hűséges követésében, akkor pusztuljon az érvényesülés! Inkább légy minden embertől megvetve és meggyalázva Krisztus barátja, mint az egész világtól rajongásig magasztalt cimborája a sátánnak.

Édes Testvérem, hadd kérdezzelek meg: Mit hagytál már el Krisztusért? Ha semmit, akkor kétségtelen, hogy nem követed teljes odaadással az Urat, és egészen bizonyos, hogy van még életedben olyasmi, amit el kell hagynod. Könnyűszerrel megcsinálhatod ennek az egyszerű próbáját. Sokat hallani napjainkban különféle szemináriumokról, tanfolyamokról. Ha valakit ilyen szemináriumokon való részvételre köteleznek, a nagyon elfoglalt, ezerfelé ráncigáit ember is egyszerre rááll és azt mondja: résztveszek a szemináriumon, hiszen megélhetésem, érvényesülésem függ tőle. Lehet, hogy nem lesz miatta sem éjjelem, sem nappalom, de meg kell lennie. Nagyon érthető e felfogás és nem kifogásolható. De annál inkább kifogásolható és teljesen érthetetlen az, hogyha Isten hív, ha Isten szolít szolgálatra, akkor nagyon sokszor nem mondjuk, ennek meg kell lennie! Hallgatok szavára és megteszem, amire indít, ha törik, ha szakad, örökéletem, üdvösségem függ tőle. Hányszor vesszük hallatlanba Isten hívását, hányszor engedjük el szemtelenül fülünk mellett a szavát! Ebből napnál világosabban kitűnik, hogy életünkben még sok minden van, ami úgy látszik fontosabb számunkra, mint az Isten. Sok minden van életünkben, ami előbbrevaló számunkra, mint Krisztus követése. Sok minden van, amit el kell hagynunk, aminek rá kell kerülnie életünk veszteséglistájára.

Nézd, Testvér, Isten legnagyobb kincsét, megszámlálhatatlan világrendszerek minden értékénél és gazdagságánál drágább kincsét: egyszülött Fiát, Jézus Krisztust odaadta üdvösségedre. Jézus Krisztus mindent odaadott érted: a menny dicsőségét, a földi élet kényelmét és gazdagságát, testének életerejét és szépségét, ajka minden szavát, szíve utolsó dobbanását is. Mindent, mindent. Hát joggal kérheti, hogy te is odaadjál Étette mindent, ami elválaszt Tőle… Ugye, megvetnéd azt a gyermeket, ki hálátlanul hátat fordít édesanyjának és nem olvassa le szeméről szülője minden kívánságát, holott az egész életét odaáldozta gyermekéért. Nos, Isten nagyobb áldozatot hozott érted, mint Édesanyád. Jézus Krisztus többet tett érted, mint a legjobb édesanya. Halálba ment érted, hogy örök életed legyen. Teljesítsd hát akaratát! Add oda Néki a szívedet! Ne csak egy részét szívednek. Egész szívedet.

Reformátorunk azt mondotta egyszer: „Ha valaki kopogtat szívem ajtaján és azt kérdezi: ki lakik itt? Azt felelem: Jézus Krisztus lakik itt, nem Luther Márton." Te elmondhatod-e már, hogy Jézus Krisztus lakik hit által az én szívemben. Övé egész szívem! Ó, ne tanácskozz testtel és vérrel. Hagyj el mindent, dobj el mindent, vess el mindent, ami akadályoz abban, hogy egész szíved az övé legyen.

2. Halld, ez a te érdeked. Ez a legnagyobb nyereség, amiért minden kockázatot és minden áldozatot érdemes vállalni. Ezt mióta a világ világ, még soha senki sem bánta meg. Hiszen Jézus Krisztus olyan kegyelmes és gazdag Úr, hogy bőven kárpótol minden látszólagos veszteségért. Fölséges gazdagsággal fizet. Többet ád, hogysem mint reméljük vagy elképzeljük. Így szól: „Bizony mondom néktek, hogy ti, akik követtek engem, az újjászületéskor, amikor az Embernek Fia beül az ő dicsőségének királyi székébe, ti is beültök majd tizenkét királyi székbe, és Ítélitek az Izráel tizenkét nemzetségét. És aki elhagyta házait vagy fitestvéreit, vagy nőtestvéreit, vagy atyját, vagy anyját, vagy feleségét, vagy gyermekeit, vagy szántóföldjét az én nevemért, mindaz száz annyit vészen, és örökség szerint nyer örök életet." Márk evangélista hangsúlyozottan hozzáfűzi: „Már most ebben az időben." (10,30)

A vérszerinti rokonok helyett kapja a keresztyén család tagjait, keresztyén testvéreit. Ez a vérszerintinél is szorosabb kapcsolat. Ez azok közössége, kiket ugyanaz a kenyér és ugyanaz a vér éltet, és akikben ugyanaz a Lélek lakozik. Ugye, bármilyen jóban vagytok is odahaza, az étkezésnél mindegyikteknek megvan a maga külön tányérja és pohara. A keresztyének azonban annyira egyek, olyan szoros a kapcsolatuk, hogy mikor az oltár körül letérdelnek, valamennyien ugyanarról a tányérról esznek, és ugyanabból az egy pohárból isznak. Igazi keresztyének ezért együttéreznek, résztvesznek egymás örömében s bánatában, és határtalan szeretettel igyekeznek segíteni és támogatni egymást. Az idősebbekre úgy tekintenek, mint szüleikre, a fiatalokra, mint testvérekre vagy édes gyermekeikre. – Jézus mondotta, amikor édesanyja és testvérei el akarták hívni, a körülötte ülőkre mutatva: „Aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát, az nékem fitestvérem, nőtestvérem és anyám." (Mt 12,50) Pál apostol ennek alapján azt írja rómaiakhoz intézett levelének 16. fejezetének 13. versében: „Köszöntsétek Rufuszt és az ő anyját, ki az enyém is", Timotheust pedig hitben fiának nevezi. Amint Péter viszont Márkot szólítja annak.

Ebben a szoros közösségben, ha valaki elvesztette vagyonát és házát, száz ajtó nyílik meg előtte a gyülekezetben. És ilyen az élő gyü¬lekezet ma is. Egyetlen nagy családot alkot, amelynek tagjai meleg szívvel felelősséget éreznek egymás iránt, és lehetőség szerint gondoskodnak egymásról. Így teljesül Jézus ígérete. Így valósul meg Luther szava: „Aki hisz, annak üldöztetést kell szenvednie, és mindent latba kell vetnie hitéért, de mégis elege van. Ahová megy, atyát, anyát, testvért, vagyont talál, többet, mint amennyit valaha elhagyott."

És a múlandó érvényesülés, földi dicsőség helyett örök dicsőséget kapnak a keresztyének. Hallottuk, a tizenkét tanítványnak azt ígérte Jézus, hogy beülnek majd tizenkét királyi székbe és ítélik majd Izráel tizenkét nemzetségét. Minden keresztyénnek pedig a Jelenések könyve szerint azt a végtelen nagy ígéretet teszi: „Aki győz, megadom annak, hogy az én királyi székembe üljön, (3,21) és örök életet nyer." Az örök élet már e földön kezdődik. Jézus Krisztus vére megtisztít minden bűntől. Istennel immár benső közösségben élhetünk, Istennel élhetünk. Emberek, képzelhető-e ennél nagyobb boldogság? Hisz ez már kész mennyország! Igaz, mások is mutathatnak vidámságot, kurjanthatnak hangosan, de a magány csendes óráiban lelkükön a rossz lelkiismeret és a szomorúság férge rág, és szívükben a halálfélelem sötét éjszakája honol, s a legmélyebb örömöt még csak nem is ismerik. Viszont a keresztyén embernek olyan mély az öröme és olyan nagy a gazdagsága, hogy semmiféle fordulat, semmiféle szenvedés, semmiféle üldöztetés nem tudja elvenni.

Fiatal leány haldoklott napokon keresztül. Rettenetes kínok között. Nézni is fájt. Érthetetlen volt, hogyan tudja iszonyú szenvedését olyan békességesen és boldogan elviselni. Maga adta magyarázatát: „A mécsest odaállíthatom a megfeszített Jézus képe alá. És ha a hosszú álmatlan éjszakákon sokszor úgy érzem, most már nem bírom tovább a fájdalmat, érettem is meghalt Uram töviskoronás arcára nézek csak, – és minden szenvedés könnyűvé válik."

Egy indiai fiatal ember keresztyénné lett. Családja kitagadta, és elmondhatatlanul megkínoztatta. Valaki szánakozva megkérdezte, hogyan bírja az irtózatos szenvedést elviselni. Ő így válaszolt: „Barátom, inkább azt kérdezze, hogyan bírom azt a földöntúli örömet elviselni, hogy Jézus

Krisztus, Isten Fia megváltott engem, és most Istennel élhetek."

Napestig folytathatnám, akkor sem mondtam volna el mindent, amivel Jézus Krisztus kárpótol minden látszólagos veszteségért, végé-hossza nincs a keresztyén ember nyereséglistájának. Végtelen a nyereség.

3. Hogyan kapjuk azt meg? Kegyelemből. Örökség szerint nyerjük el. Nem a mi munkánkért, erőlködésünkért, érdemünkért, hanem mert Valaki meghalt érettünk. Ha hit által az ő családjának tagjaivá leszünk, mienk az örökség.

Kegyelemből. Erre figyelmeztet evangéliumunk utolsó mondata is. „Sok elsők pedig lesznek utolsók, és sok utolsók elsők." Hadd idézzem ezzel a mondattal kapcsolatban ismét Luther egy szavát: „Sok elsők lesznek utolsók,– ez az ige lehetetlenné tesz minden beképzeltséget, és megtiltja neked, hogy kevélyen fölébehelyezkedj bármilyen bűnösnek, mégha te Ábrahám, Dávid, Péter vagy Pál apostol lennél is; azzal pedig, hogy Jézus azt mondja: az utolsók lesznek elsők – ez kiűz minden kétségbeesést és megtiltja neked, hogy akár egyetlen szentnek is rabként behódolj, mégha te magad Pilátus és Heródes, Sodoma és Gomora lennél is." Ha gyilkos, rabló, tolvaj, hazug, parázna, istenkáromló lennél is, aki csak úgy találomra tévedt be a templomba,– kegyelemből, Krisztusért, hit által még ma az elsők elsője lehetsz. Viszont ha a magam erejéből és érdeméből akarok megállni Isten előtt és hálátlanul elutasítom Istennek a Jézus Krisztusban felkínált csodálatos kegyelemét,– ha első lettem volna is, utolsók utolsója leszek és elkárhozom. Minden nyereség kegyelemből a mienk. Csak kegyelemből, örökség szerint. Krisztus érettünk elszenvedett haláláért.

Felhangzott a rendkívül szokatlan, de egyben izgalmasan érdekes kérdés: Mink lesz hát nékünk? És ráfelel evangéliumunk: Kétségtelen, lesz veszteségünk, de minden látszólagos veszteségért százszorosán kárpótol a nyereség, amit kegyelemből Krisztus által kapunk már itt a földi életben és még inkább az örökkévalóságban. Ostoba, ki nem a nyereséget választja! Ámen

Beyer Pál

Krisztuson keresztül érthetjük meg Istent

Emelkedj Krisztus szívén át egészen az Isten szívéig! Értsd meg, hogy Krisztus nem szerethetne téged, ha Isten nem akarná ezt örök szeretetével. Értsd meg, hogy Krisztus csupán Istennek engedelmeskedik, amikor téged így szeret. Így találhatsz rá az Isten jóságos atyai szívére, és – miként Krisztus mondja – Krisztus által az Atya vonz magához téged (vö. Jn 6,44). Így érted meg végül Krisztus mondását: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte…" Ez nem mást jelent, mint hogy akkor jutunk el Isten helyes ismeretére, ha nem hatalma és bölcsessége felől közelítjük meg, hiszen ez rettenetes, hanem jósága és szeretete felől. Ekkor szilárdulhat meg a hit és a bizalom, ekkor születünk újjá Istenben.

Luther Márton

Egy az ötszáz, témák szerint csoportosított idézet közül a következő könyvből:

Csak Krisztus légyen Mesterünk. Ötszáz idézet Luther Márton írásaiból a reformáció 500. évfordulójára. 1517-2017. Szerkesztette: Reuss András. Élő víz füzetek 9.

Kapható iratterjesztésünkben 1000 Ft-os áron.

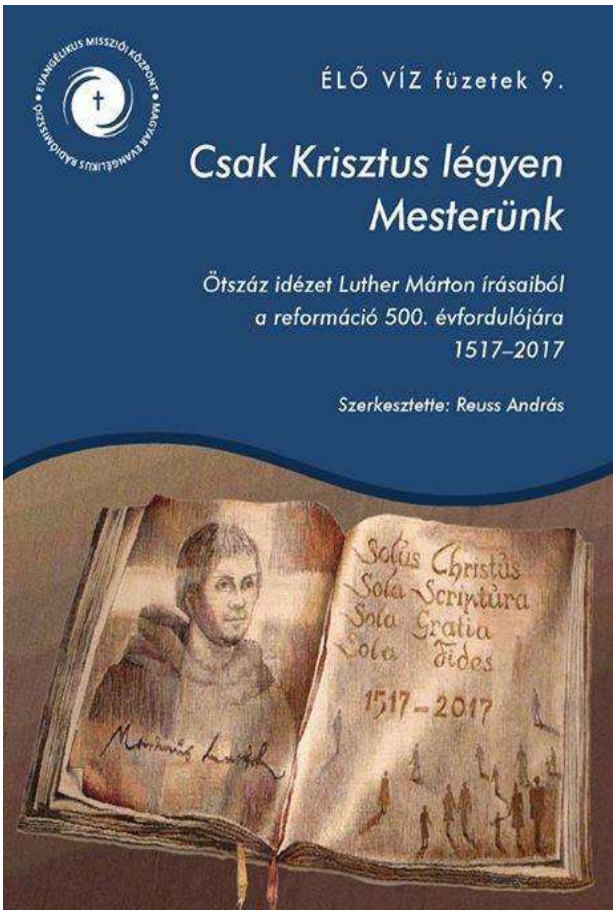

Az egyházi évről – V. rész

A Szentháromság ünnepe utáni időszakban a 10. vasárnap különleges karakterrel rendelkezik. (Ezt az is mutatja, hogy a liturgia énekverses rendje is ekkor változik.) A nap neve Jeruzsálem-vasárnap, a város Kr. u. 70-ben történt elpusztítására emlékeztet. Az aznapi óegyházi evangéliumi ige Jézus erről szóló jövendölését szólaltatja meg, amiben siratta Jeruzsálemet, mert nem ismerte fel meglátogatása idejét. Megtérésre hív minket ez a csaknem kétezer évvel ezelőtti eseményre való emlékezés, arra int, hogy a kegyelmi idő, a meglátogatás ideje számunkra is véget ér egyszer, mint egykor a szent város lakóinak.

A Szentháromság ünnepe utáni vasárnapok első csoportjának témája: Isten szól hozzánk, a másodiké: Isten igéje teremtő hatalom. A harmadik, a 10. és 17. vasárnap közötti időszak főtémája: Isten igéje igazít meg. A megigazulást, azaz azt a folyamatot állítja a középpontba, amiben Isten igéje megváltoztatja az eredeti rossz, bűnös állapotunkat, igazzá tesz, helyreállítja a kapcsolatunkat Istennel.

Az egyes vasárnapok témái és evangéliumi igéi: A tizediké: Hit által igazulunk meg – Jézus siratja Jeruzsálemet. A tizenegyediké: Mindig kegyelemre szorulunk – A farizeus és a vámszedő példázata. A tizenkettediké: Isten igazít meg – A süketnéma meggyógyításának története. A tizenharmadiké: A hitnek gyümölcsei vannak – Az irgalmas samaritánus példatörténete. A tizennegyediké: A Szentlélek elevenít meg – A tíz leprás meggyógyításának története. A tizenötödiké: Csak egy urat lehet szolgálni – Jézus beszéde Istenről és a mammonról, valamint Isten gondviseléséről. A tizenhatodiké: Életünk el van rejtve Krisztusban – A naini ifjú feltámasztásának története. A tizenhetediké: Krisztusban egy az egyház – A vízkóros meggyógyítása szombaton és a főhelyek válogatása. A tizenhetedik vasárnap is különleges, mert a felekezetekre szakadt egyház egységéről szól.

A tizennyolcadiktól a huszonharmadik vasárnapig tartó, negyedik szakasz tovább vezet. Főtémája: Isten igéje felfedi életünk értelmét. Az igének az életfolytatásunkra gyakorolt hatására, a hit következményeire világít rá ez az időszak.

Az egyes vasárnapok témái és evangéliumi igéi: A tizennyolcadiké: Szeretetben – A nagy parancsolat, Krisztus Dávidnak Fia és Ura. A tizenkilencediké: Munkában – A béna meggyógyítása. A huszadiké: Megszentelt életben – A királyi menyegző példázata. A huszonegyediké: A hit harcában – A kapernaumi királyi tisztviselő gyermekének meggyógyítása. A huszonkettediké: Megbocsátásban – A gonosz szolga példázata. A huszonharmadiké: A földi világ és a mennyei haza – Jézus válasza az adópénzről szóló kérdésre. A huszonharmadik vasárnapra csak ritkán, azokban az években kerül sor, amikor korán van húsvét. (2017-ben a Szentháromság ünnepe után 22., 23. és 24. vasárnap marad ki.)

Ekkorra esik két különleges nap is: Az aratási hálaadáskor nemcsak a gabonáért és a kenyérért, hanem minden termésért, élelemért és mindenért, „ami a test és élet fenntartására és táplálására kell" (Luther: Kis káté) köszönetet mondunk a teremtő és gondviselő Atyának. Ez emlékeztet arra, hogy minden jót tőle kapunk, és hogy felelősen kell gazdálkodnunk ajándékaival. A hálaadó nap evangéliumi igéje A bolond gazdag példatörténete. A legtöbb gyülekezet szeptember végén vagy októberben tartja, mi október első vasárnapján.

Szép hagyomány, hogy a reformáció ünnepe (október 31.) előtti vasárnapot Biblia-vasárnapnak nevezik, hiszen a reformáció lényege a visszatérés a Szentírás igazságához. Ez a vasárnap Isten írott igéjét állítja a középpontba. Evangéliumi igéje János összefoglalása evangéliumának céljáról (Jn 20,30-31).

A Szentháromság ünnepe utáni féléves időszak nagyívű mutatja be Isten igéjének hatását a megigazuláson és életfolytatásunk megváltozásán keresztül. Az utolsó (novemberi) szakasz pedig ennél is távolabbra tekint.

Tóth Károly

Gyülekezetünk életéből

Augusztus 18-án egy, közös ünnepen iktatták be tisztségébe a Fabricius szeretetotthonban Kunstár Ágnes intézményvezetőt és Lázárné Tóth Szilvia intézményi lelkészt.

Augusztus 20-án szokás szerint kétnyelvű istentiszteletet tartottunk az Eggenberg-ház udvarán. A jubileumi évre tekintettel viszont rendhagyó volt a két igehirdető: Szemerei János püspök és Manfred Koch burgenlandi szuperintendens, valamint ez után indultak a magyar evangélikus motorosok Wittenbergbe.

Gyülekezeti és iskolatörténeti mozaik IV.

Virágzó egyházi élet a hódító ellenreformáció korában (1619-1637)

II. Ferdinánd magyar király (1617-1637)

1625-ben került sor a második országgyűlésre. II. Ferdinánd királyt, aki feleségével és 18 éves fiával jött, ismét Pázmány Péter üdvözölte. A város polgársága Lackner vezetésével ismét fegyveresen vigyázott a rendre. Ezen az országgyűlésen választották meg nádornak Eszterházy Miklóst, és itt kiáltották királlyá III. Ferdinándot. (A Koronázó domb viseli ennek az eseménynek emlékét.) A királyi eskütétel szövegében benne foglaltatik a vallásszabadság fenntartása is. Ezen kívül a vallás ügyével kapcsolatban ez az országgyűlés sem hozott semmi újat.

1627-ben II. Ferdinánd kiadott egy rendeletet, amelyben választás elé állította az osztrák főnemeseket, hogy vagy áttérnek a katolikus vallásra, vagy kivándorolnak. Ez után mind több evangélikus család vonult ki Ausztriából, és telepedett le Sopronban. Ismét Payrt idézem: „E családokban igen értékes elemet nyert a soproni gyülekezet … jó példájukkal, hitbuzgóságukkal és anyagi javaikkal nagy hasznára voltak az itteni hitéletnek."

Ugyanekkor a Dunántúlon már javában folyt az áttérítés. Ékesszóló beszéddel, donációkkal (adományokkal), és a királyi kegy egyéb megnyilvánulásaival az Erdődyek, Zrínyiek, Bánffyak, Batthyányiak, Széchyek egymás után hagyták el apáik hitét. Velük együtt uradalmuk lakossága is katolikussá kellett, hogy legyen. E területeken a templomok, iskolák elvételével sorban szűntek meg az evangélikus gyülekezetek és lettek elűzött lelkészeik földönfutókká. Payr 23 települést sorol fel. Eszterházy Miklós erőszakkal térítette át Lánzsér és Lakompak vidékét.

Utoljára az 1634/35-ös országgyűlés alkalmával volt Pázmány Sopronban. Ismét megjelent az egész királyi család. Bevonulásukhoz Rauch András evangélikus orgonista külön alkalmi zenét írt. Minden valószínűség szerint Sopron követeinek magyarázkodniuk kellett a befogadott osztrák evangélikus családok dolgában, de egyéb vallási kérdés ismét nem került tárgyalásra.

A három országgyűlés idején tehát, míg másutt már erőszakos módon folyt a rekatolizáció, Sopronnak vallási téren elég kedvező volt a helyzete; nem hanyatlást, inkább gyarapodást mutatott.

Istentiszteleti élet

A Szent Mihály- és a Szent György-templomban minden vasárnap és ünnepnap volt délelőtt és délután is prédikáció és káté-tanítás; reggelenként könyörgés, szombaton és az ünnepek előtti estén vespera. A tanács 1620-ban jegyzőkönyvileg felhívással fordult a lelkészekhez, hogy a háborús zavarok miatt megszűnt gyermekoktatást a 12 évnél idősebbeknél állítsák vissza. A főtemplomban (Szent Mihály) minden csütörtökön is volt prédikáció. A tisztviselők éves választását követően, Szent György-napon a róla elnevezett templomban

volt ünnepi istentisztelet. Magyar nyelvű alkalmak rendszeresen voltak a Szent Jakab-kápolnában. Lelkészük Kőszegi Szekér Mátyás volt. Miután dr. Lackner Kristóf polgármester végrendeletében 1632-ben a kórház céljaira hagyta vulkapordányi nagy malmát, és egyéb forrásokból is tetemes összegekhez jutott a gyülekezet, helyreállították a harcokban rommá lett kórházi Szent Erzsébet-templomot. Sőt, a kórház vagyoni helyzete azt is lehetővé tette, hogy szegény tanulókat élelmezhessenek belőle.

A gyülekezet erősödését és anyagi gyarapodását mutatta az is, hogy a Szent György-templom tornyát 1623-ban megmagasították, hogy „messzebbre hangozzék a harangszó". Új karzatot építettek, mivel a gyülekezet lélekszáma a sok idevándorlóval tetemesen megnőtt. Istentisztelet idejére az utcát lánccal elzárták, hogy senki és semmi ne zavarhassa az istentisztelet áhítatát. Tehát: Pázmány idején Sopronnak négy templomában volt evangélikus istentisztelet.

A lelkészek száma is növekedett. Egerer Jakab halála után Szászországból M. Gensel Kristófot választották meg. Az ő unokája: Gensel János Ádám, jeles orvos volt, aki főiskolai tanulóknak és az Erfurti Természettudományi Társaságnak jelentékeny örökséget hagyott. (A mostani Lenkey utca azelőtt Gensel Ádám nevét viselte.) Gerengel után a legkiválóbb lelkésze Sopronnak Schubert Pál volt. Ő a fehérhegyi csata után megindult cseh protestánsüldözés idején Iglauból menekült ide. 1623-tól 1649-ig volt primárius lelkésze a gyülekezetnek szuperintendensi címmel. Kiss Bertalan és Musay Gergely mellett őt is jelölték püspökségre. Winkler András kórházi lelkész is száműzött osztrák papként került gyülekezetünkbe. Folyamodványában megemlíti, hogy öt év óta feleségével és öt gyermekével adományokból, nagy nyomorban él. 1632-től 1635-ig volt itt lelkész.

Az istentiszteleteken Gerengel kátéját a hozzáfűzött énekes- és imádságoskönyvvel, valamint a Gensel Kristóf által szerkesztett agendát használták. A német lelkészek 1624-től vezettek jegyzőkönyvet és keresztelési anyakönyvet. Ez a legrégibb anyakönyvünk!

Iskolák

A gimnáziumban 6 osztályban 6 tanerővel folyt az oktatás. Négy éven át Schubert Pál lelkész direktor címmel maga is tanított. A gimnáziumhoz csatolva német elemi iskola is működött. A magyar iskolának 1624-ig Kőszegi Szekér Mátyás volt a tanítója, majd lelkésszé avatása után Laátos Mátyás követte. Fizetésük a várostól, az egyháztól és tandíjakból tevődött össze. Az iskolák felügyelete elsősorban a lelkészek feladata volt, de a tanács részéről is bíztak meg egyes személyeket a tanórák látogatásával. Fontosnak tartották ugyanis, hogy az iskolák egyházi és világi állásokra alkalmas, jó embereket neveljenek. – Különösen a csepregi gyülekezet pusztulása után volt azon a tanács, hogy a magyar tanulókat is ide vonja. Ennek érdekében is sürgette, hogy a céhek vagyonából kaphassanak erre segítséget.

Érdekes és különleges a Dunántúli Egyházkerület és Sopron viszonya. Sopron és a hozzá tartozó falvak: Ágfalva, Harka, Medgyes, Balf egyházi élete ebben az időben szintén viszonylag zavartalan volt. Az ezek feletti egyházi joghatóságot a város gyakorolta: támogatta, segélyezte a falvakat, választotta, de ha kellett, le is tette papjaikat. A Kerület püspökének joghatóságát Sopron városa – autonómiáját féltve – nem ismerte el. A Kerülettel egyébként békés, jó viszonyban volt. A kerületi gyűlésekre 1623-tól a lelkészek és a város küldöttei eljártak. Ettől az időtől kezdve lelkészeiket már nem Grazba, hanem a dunántúli püspökhöz küldték felavatás végett. Viszont „a Kerület és a püspök is Sopron iránt, mint Dunántúl legműveltebb és leggazdagabb gyülekezete iránt mindig kiváló figyelmet tanúsított" –Írja Payr. Tehát míg II. Ferdinánd Csehországból, Ausztria területéről elűzte a reformáció híveit, Eszterházy nádor kényszerítette uradalma lakóit az áttérésre, Pázmány Péter Győrbe és Pozsonyba bevitte a jezsuitákat, városunk és gyülekezetünk a hozzá tartozó falvakkal a három országgyűlés idején viszonylag nyugodt időket élhetett.

Asbóth Lászlóné

Felhasznált irodalom Payr S. A Soproni Ev. Egyházközség története, Dr. Thirring G. szerkesztésében: Sopron civitas fidelissima.

Templombemutatáson történt: ezt el kell mondanom!

Középkorúnál kissé idősebb házaspár jön megnézni a templomot. Érdeklődöm, milyen nyelven beszélnek. Németül. A torony alatt német nyelven olvasható gyülekezetünk és a templom építésének története röviden. Ezután a belső, csendes félhomályban még sorra megnéznek mindent. Majd érdeklődöm, honnan jöttek. – Drezdából. Ó – mondom – Édesanyám az érettségi után fél évet töltött ott. Mindig örömmel emlegette, mennyi szépet látott! Férjemmel az 1980-as években mi is jártunk ott. A Zwinger mellett a háború mementóját, a rommá lett Frauenkirchet is láttuk. Azóta már felépítették. – Sopron belvárosa is nagyon szép! – viszonozták az én mondataimat. Erre szerettem volna elmondani, hogy amíg határsáv volt, nálunk is látszottak a háborús „foghíjak", de ez csekély német tudásomat meghaladta. Kimentünk hát, hogy az iratterjesztésben levő Bélát megkérjük, hátha segíthet a tolmácsolásban. Addig ugyanis eljutottunk: tudják, mi a határzár. NDK-sok voltak a határnyitás előtt. Megtudtuk, hogy saját kocsival jöttek. Szerettem volna elmondani nekik: érdemes a Páneurópai piknik helyszínét felkeresni. Autóval nincs messze. Nem sikerült elmagyaráznunk. De volt az iratterjesztésben egy 2014/15-ös naptár a határnyitás fotóival. Azt forgattuk. Amikor arra a helyre értünk, ahol az áttört kapun túl összeölelkezik a két német csapat, az asszony elsírta magát. Mindent nagyon jól megértett! Már csak a térképen mutattuk az útvonalat. Emlékül odaadtuk nekik a naptárt. Bizonyára odataláltak!

A másik történet eleje szinte ugyan ez. Két német házaspár jön. Az egyik férfi beszél kicsit magyarul, de kéri: inkább németül mondjam, amit tudok, hogy az asszonyok is megértsék. Egyszer csak hallom, amint egymás között németül mondják: „ezt elmondjuk a Teleky Grétinek". Teleky Béláné, Őrisziget? –kérdem. Én őt jól ismerem. Férje Balfon is volt lelkész. Megindult a beszélgetés: Igen. Grétit kitelepítették, de visszaszökött. Férjével 1956-ban kimentek és Őriszigeten volt lelkész. Mondtam: Mi is voltunk náluk a férjemmel… Eljárt az idő. Már elharangozták a delet. A külső templomajtót is be kellett csukni. Indulni kellene, de még meg kell keresni a helyeket a padokban – mondták. Keim, Zeberer, Pfandler. Ennél a névnél felkapom a fejemet: Pfandler rokona a férjemnek. A Tófor bácsi (aki a Szeder utcában lakott) fia: a Ferdinánd felesége a férjem nagynénje volt. Ő meg – szorongatta a kezemet a magyarul kicsit tudó vendég – a Pfandler Pali bácsi Laci fiának a rokona. Édesanyja: a Mici néni nem régiben halt meg. Kicsi a világ! Összeölelkeztünk.

Asbóth Lászlóné

Deutsche Seiten

Reformationstag 2017

Am 31. Oktober jährt sich der Thesenanschlag Luthers zum 500. Mal. Zu diesem Anlass feiern wir an diesem Tag um 16.30 Uhr eine zweisprachige und recht musikalische Andacht in unserer Kirche, in der auch das szenische Spiel „Luthers Leben" dargeboten wird.
Im Anschluss daran findet um 18 Uhr in der reformierten Kirche ein ungarischsprachiger Gottesdienst statt, in dem Bischof i.R. János Ittzés predigen wird.

Musikalischer Advent

Ein Termin zum Vormerken: Am Freitag, 8. Dezember findet heuer der traditionelle „Musikalische Advent" statt. Wer gerne mitwirken möchte, möge dies demnächst Pfr. Holger Manke signalisieren.

Mit Werten in die Zukunft aufbrechen

Interview mit Patricia Schlögl

Man merkt, sie kommt gerne freitags gegen halb sechs durch das Tor in der Kirchgasse 12 in Richtung Jugendraum. Oftmals in der Hand manche Stärkung für die Jugendlichen unserer Jugendgruppe – und im Herzen vieles an seelischer Nahrung für die jungen Menschen. Patricia Schlögl ist von klein auf in unserer Gemeinde zu Hause und seit vielen Jahren auch ehrenamtlich aktiv. Im Gespräch, das mit Dóri Ábrahám eines ihrer ehemaligen Kindergruppenkinder und heutiges Jugendgruppenmitgied führt, berichtet sie uns, woraus sie Kraft für ihr Engagement schöpft.

Wie hast du selbst Kirche erlebt, als du Kind und Jugendliche warst?

Als Kind ging ich mit meiner Schwester sonntags zu den Kindergottesdiensten. Mit dreizehn habe ich mich dann der dekanatlichen Jugendarbeit „Mustármag" angeschlossen und nahm an den Freizeiten und Rüsttagen teil. Ich spürte, dass diese Art von Gemeinschaft mich anspricht und berührt – und ich bin zu den monatlichen Treffen und den Sommerfreizeiten immer sehr gerne gegangen. Dabei entstanden auch enge Freundschaften zu den anderen Teilnehmern und zu den Leitern. Bei diesen Begegnungen habe ich schließlich auch meinen Mann kennengelernt. Diese Gemeinschaft hat mir wirklich sehr viel – um nicht zu sagen: alles – bedeutet.

Gab es auch Zeiten, in denen du dich weniger von der Kirche angesprochen fühltest oder in irgendeiner Form Distanz zu ihr gespürt hast?

Von dreizehn bis zwanzig gab es ganz sicher keinen Bruch – da war mir die Jugendarbeit sehr nahe und wichtig. Dann kamen meine Kinder zur Welt. Auch in der Zeit haben wir an vielem teilgenommen, zum Beispiel an Kindergottesdiensten und an einem Kinderbibelkreis, bei dem ich auch mitgeholfen habe. Freilich war das insgesamt gesehen nicht eine so aktive Zeit wie meine Jugendzeit. Später dann wurde ich Erzieherin im Hunyadi-Kindergarten und wurde wieder aktiver, dann wurde ich Mitglied des Presbyteriums. Danach gab es eigentlich eine Neuplanung, was ich für wichtig erachte und was ich weiterhin machen möchte.

Wie kam es, dass du angefangen hast, dich – auch beruflich – mit Kindern zu beschäftigen?

Ich hatte eine Ausbildung als Friseurin in der Tasche – und war zudem Buchhalterin. Die Entscheidung, Erzieherin zu werden, fiel, als meine drei Kinder schon geboren waren. Mir gefiel die Beschäftigung mit ihnen. So kam der Gedanke, dass ich vielleicht auch anderen Kindern etwas geben könnte. Ich hatte das Gefühl, dass mir Kinder im Kindergartenalter besonders nahe stehen. So habe ich dann mit 29 Jahren die Ausbildung zur Erzieherin begonnen. Und seither mag ich die Beschäftigung mit Kindern sehr, sei es im Kindergarten, sei es in der Gemeinde.

Was bedeutet es dir eigentlich, Leiterin der Jugendgruppe zu sein?

Ich bin seit acht Jahren in diesem Bereich aktiv. Und in letzter Zeit merkte ich öfter, dass ich

auch aufgrund meiner Lebenssituation – ich arbeite ja seit einiger Zeit in Wien – ziemlich erschöpft zu den Treffen der Jugendgruppe am Freitagabend komme. Und dennoch bekomme ich in der Jugendgruppe auch selbst so viel Kraft, Schwung und Zuneigung, dass es mir wirklich guttut, dort zu sein. Und dass ich euch in der Jugendgruppe etwas geben kann, das bedeutet mir unglaublich viel.

Eigentlich ist das wirklich sehr erfüllend, wenn ich im Kindergarten, früher in der Kindergruppe, bei euch in der Jugendgruppe oder bei den noch Größeren spüre, dass ich den jungen Menschen dort etwas geben kann, irgendetwas Gutes zu ihrem Leben und Denken hinzugeben kann. Darin liegt eine enorme Kraft. Eigentlich ist das gar nicht in Worte zu fassen, wieviel man davon zurückbekommt.

Wie gut, dass du die Kraft findest für die Jugendgruppe.

Manchmal frage ich Gott im Gebet, wie lange ich das noch schaffe und wie lange er noch Kraft dazu gibt. Aber er gibt mir immer wieder Kraft und ich spüre immer wieder neuen Schwung. Und ich fühle mich in der Jugendgruppe sehr wohl, und auch im Kreis der jungen Erwachsenen. Von dort gehe ich immer energiegeladen nach Hause.

Freilich, um diese Kraft muss man immer wieder bitten. Und man findet sie im Gebet – und in der Familie.

Wie kam es eigentlich dazu, dass du dich gemeindlich um die Jugendgruppe kümmerst?

Es begann 2009, als wir merkten, dass unsere Kinder keine solche Gemeinschaft hatten, wie mein Mann und ich sie in unserer Jugendzeit erleben durften. Wir hatten damals eine Gruppe, in die wir gerne gingen, in der wir Freundschaften knüpften, in der wir uns wohlfühlten. Und eine Gruppe, in der man angenommen wurde und dazugehörte. Wir dachten, wie gut wäre es, wenn unsere Kinder auch so eine Gruppe hätten. Und so haben wir vor acht Jahren eine solche Gruppe gegründet, da es einen solchen Kreis schon seit mehreren Jahren nicht gegeben hatte. Ich denke, es war die Wegweisung und der Beschluss Gottes, dass ich eine solche Aufgabe in der Gemeinde finde und ausführe. So bin ich seither in diesem Aufgabenbereich geblieben – und fühle mich wohl damit. Ich merke, dass mich diese Gemeinschaft auch jung erhält.

Vorhin sagtest du, dass du uns – den Jugendlichen – etwas geben möchtest, etwas Gutes hinzugeben möchtest zu unserem Leben …

Ich denke, in der Jugendgruppe und in der Gruppe der jungen Erwachsenen gelingt das am besten durch die Gespräche, die ich gemeinsam mit Holger beziehungsweise mit Karcsi oder früher mit Gabi leitete. Wir haben Themen, die altersentsprechend sind und etwas mit der Lebenswirklichkeit und dem Glauben zu tun haben. Sie sollen in den Jugendlichen Gedanken anstoßen, mit denen sie ihrem eigenen Glauben und Gott näher kommen können und mit denen sie die Möglichkeiten und Wunder in ihrem Leben besser entdecken können. Vielleicht ist mancher Gedanke, den sie aus einem der Treffen der Jugendgruppe mitnehmen können, ein Wegweiser im Leben, vielleicht wird manche Wertvorstellung geprägt. Damit können sie vielleicht leichter die Zukunft gestalten – nicht nur ihre eigene, sondern auch die ihrer Umgebung. Und mögen sie auch sehen, wie gut es ist, anderen etwas zu geben.

Danke, dass du ein wenig davon erzählt hast, was dich bewegt und dir Kraft gibt in deinem Tun.

Was auch Kraft gibt, ist noch etwas: Es ist wirklich schön, wenn man sich so über die Jahre nicht aus den Augen verliert. Ich freue mich wirklich, Dóri, dass du mich interviewt hast. Einst warst du ja im Kindergarten in meiner Gruppe – und seit einem Jahr sehen wir uns jeden Freitag in der Jugendgruppe. Zuvor hatte ich deinen Konfirmandenunterricht verfolgt. Und neben dir gibt es noch ein paar Jugendliche, die ich schon von ganz klein auf kenne. Ich freue mich wirklich, dass wir über so weite Strecken Weggefährten sein dürfen.

Dóri Ábrahám

Wir sind das Salz der Erde

So war die KiBiWo 2017

Im Juni trafen sich mehr als 30 Kinder und Jugendliche zur legendären Kinderbibelwoche (KiBiWo), die diesmal unter dem Motto „Erde" stand. Das Bibelwort „Ihr seid das Salz der Erde" haben wir ganz auf uns bezogen. Wir sind etwas wert! – Und die KiBiWo ist den Kindern etwas wert, wie sie uns nun selbst berichten.

Die diesjährige KiBiWo war sehr gut. Wir haben Gesprächskreise gebildet, und in diesen Gruppen haben wir über biblische Themen gesprochen. Am Dienstagnachmittag haben wir im Wald einen „Zahlenkrieg" gespielt, am Mittwoch sind wir nach Fertőrákos gefahren. Dort haben wir den Steinbruch besucht und sind auf dem Neusiedler See mit dem Schiff gefahren. Am Donnerstag haben wir gebastelt, und am Freitag haben wir den Gottesdienst geprobt. Natürlich haben wir jeden Tag sehr, sehr viel gespielt.

Barnabás Kohlmann

Wir waren viel unterwegs, und das Essen war gut. Besonders hat mir die Schifffahrt gefallen.

Zétény Joó

Mir haben die vielen Programme sehr gefallen.

Minna Czövek

Mir hat der Mittwoch besonders gut gefallen, als wir nach Fertőrákos in den Steinbruch gegangen sind und dann auf dem Neusiedler See mit dem Schiff unterwegs waren. Die Kinder waren nett, und das hat auch die Stimmung der KiBiWo besonders schön gemacht.

Petra Mátis

Mir gefällt die KiBiWo, weil wir viel unterwegs sind, viele kreative Programme machen, viel singen und viel spielen. Mir hat auch der Ausflug nach Fertőrákos gefallen. Und bei der Dániel-Fehér-Quelle war ich noch nicht. Dank der KiBiWo war ich jetzt auch dort!

Dominik Gruber

Ich mag die KiBiWo sehr. Alle sind so herzlich und verlässlich. Ich mag den Holger sehr und alle herzensguten Helfer.

Luca Horváth

Mir hat die KiBiwo gefallen, weil ich viele neue Kinder kennenlernen konnte. Die Programme waren sehr gut: der „Zahlenkrieg", die Schifffahrt, die Schatzsuche. Ich freue mich, dass ich als Leiterin dabei sein durfte.

Dóri Ábrahám

Die KiBiWo war gut, weil wir viel gespielt haben, viel spazieren gegangen sind und viel gesungen haben.

Ágoston Németh

Ich bin zum ersten Mal dabei, obwohl ich die 10. Klasse in einem Veszprémer Gymnasium besuche. Ich mag Kinder, deshalb nehme ich gerne an solchen Programmen teil. Ich finde sowohl die Helfer, als auch die Kinder sehr nett und witzig. Deshalb gefällt mir die KiBiWo!

Balázs Horváth

Mir haben die Schifffahrt und der „Zahlenkrieg" besonders gefallen. Glücklicherweise war auch das Essen fein.

Boti Ábrahám

Mir gefällt an der KiBiWo, dass wir viele Ausflüge machen und jeder nett zu jedem ist.

Csenge Honti

Mir gefällt die KiBiWo, weil Holger und Edit hier sind, weil wir jedes Jahr eine gute Gemeinschaft haben und weil sie lehrt, dass jeder das Salz der Erde ist.

Tünde Krutzlerné Szarka

Mir gefallen an der KiBiWo besonders der „Zahlenkrieg" und das gute Essen.

Balázs Joó

Mir gefällt die KiBiWo, weil wir immer irgendwohin gehen, wo wir bisher noch nicht waren. Wir lernen neue Dinge und es gibt viel gutes Programm. Darüber hinaus sind viele meiner Freunde hier und ich lerne hier auch neue Freunde kennen.

Levente Joó

Ich finde es toll, dass viele Kinder Ähnlichkeiten zwischen mir und meinen Geschwistern feststellten. Anscheinend haben wir doch viel gemeinsam. Am Donnerstagvormittag waren

die kleinen, aber auch die großen Kinder ziemlich in ihrem Element. Ich hatte befürchtet, es könnte beim Kreativprogramm mit dem heißen Wachs Probleme geben. Doch als es darauf ankam, haben sich alle ruhig und sehr schön benommen.

Mihály Horváth

Ich habe mich an der Dániel-Fehér-Quelle sehr wohl gefühlt. Der „Zahlenkrieg" und das Spielen am Bach haben mir sehr gefallen. Auch die Schatzsuche war sehr gut!

Balázs Kiss

Mir hat die KiBiWo gefallen, weil wir viel gemeinsam lachen, weil wir an vielen Orten waren und viel gespielt haben. Und ich konnte auch viele neue Kinder kennenlernen.

Gergely Horváth

Mir gefällt die KiBiWo, weil ich neue Freunde finden kann, weil wir schöne Ausflüge machen und alle sehr nett sind.

Márk Hirschler

Wir können ausgelassen lachen. Wir können ganz ernst darüber nachdenken, wie Bibelworte in unser Leben sprechen. Wir beten, spielen und singen – und alle achten einander – und aufeinander. Die Kinder fühlen sich wohl, und die Leiter bringen ihr Herz und viel Liebe ein. Das ist für mich die KiBiWo! Deshalb mag ich sie.

Holger Manke

Ich mag die KiBiWo, weil viele hier sind, die ich kenne. Sie ist deshalb so gut, weil es ganz leicht ist, hier Freundschaften zu knüpfen und weil die Programme klasse sind.

Dávid Kohlmann

Ich habe viele Leute kennengelernt, es gab viele gute Programme. Die Andachten haben mir sehr gefallen – und natürlich auch die Ausflüge.

Olivér Orbán

Ich war schon im vorigen Jahr als Leiterin dabei. Da habe ich mich sehr wohl gefühlt. Deshalb bin ich in diesem Jahr wieder zur KiBiWo gekommen. Die KiBiWo war wieder sehr gut. Wir haben viel gespielt und viele gute Gespräche geführt. Ich bin froh, dass ich wieder bei der KiBiWo dabei sein konnte.

Lilla Brandt

Mir hat besonders die Schifffahrt auf dem Neusiedler See, die Schatzsuche im Elisabeth-Garten und der „Zahlenkrieg" bei der Dániel-Fehér-Quelle gefallen. Ich habe ein paar neue Freunde gefunden. Ich hoffe, dass es nächstes Jahr auch so gute Programme geben wird.

Máté Szabó

Bei der KiBiWo habe ich mich sehr, sehr wohlgefühlt. In dieser einen Woche konnte ich viele neue Freunde kennenlernen und auch mit meinen alten Freunden zusammen sein. Das Programm war sehr gut und spannend.

Zsigmond Róth

Ich mag die KiBiWo, weil die Gemeinschaft sehr gut ist. Alle sind sehr nett und gutherzig. Alle Kinder sind sehr hilfsbereit den anderen gegenüber. Allesamt sind sie kreativ, offen auch für das Kennenlernen neuer Dinge. Alle genießen die KiBiWo, und es ist sicher, dass alle mit guten Eindrücken nach Hause gehen und sich schon auf die nächste KiBiWo freuen.

Fanni Hirschler

Mir hat besonders die fröhliche Gemeinschaft mit den anderen Kindern gefallen.

Zoé Czövek

Mir gefällt die KiBiWo, weil wir zusammen sind, ich viele kenne und es auch kreative Programme gibt.

Barnabás Orbán

Wir haben uns gut amüsiert, weil es viele sehr gute Programme gab und uns nie langweilig wurde. Das Programm war erfrischend und äußerst interessant.

Mark Clausing

Besonders hat mir gefallen, dass wir in der Höhle waren, dass wir spielten und dass wir auf dem Neusiedler See waren.

Ádi Horváth

Mir gefällt, dass alle fröhlich sind und viel lachen und wir gemeinsam über Bibelworte sprechen können. Der traditionelle „Zahlenkrieg" hat mir sehr gefallen, weil alle mitgemacht haben.

Ádám Krutzler

Mir gefällt die KiBiWo sehr, weil eine gute Gemeinschaft haben. Ich kenne viele der anderen Teilnehmer. Der Zusammenhalt ist gut. Und die KiBiWo lässt mich auch die deutsche Sprache üben, die ein wichtiger Teil meines Lebens ist. Alle sind nett und lieb zu mir. In der KiBiWo lerne ich auch, für andere einzustehen und ich werde mutiger. Ich denke, ich bin ohnehin schon mutig – aber jetzt noch mehr.

Lili Somlai

Es ist großartig, mit so vielen offenen, neugierigen, energischen und lieben kleineren und größeren Menschen gemeinsam zu singen, zu beten, Ausflüge zu unternehmen, zu batiken, zu spielen und zu sprechen.

Edit Róthné Mrkva

Mir gefällt das gute Programm und dass ich eine so gute Gemeinschaft gefunden habe. Ich hoffe, ich kann auch nächstes Jahr kommen.

Kata Szabó

Ich kann nach dieser Woche nur eines sagen: Danke! Danke für das Miteinander, für die Programme, für Spiele und die Gesprächskreise. Danke, dass ich dabei sein durfte. Und Dank an Gergő, der mich schon zur nächsten KiBiWo eingeladen hat. Es gibt nichts Besseres, als Liebe und Freude zu geben und das alles auf dem Gesicht der Kinder wiederzusehen. Herzlichen Dank für die gemeinsame Woche. Nächstes Jahr mache ich sicherlich wieder mit!

Réka Szabó

Das ist das dritte Jahr, dass ich an der KiBiWo teilnehmen kann. Ich mag die KiBiWo, weil es gute Programme gibt – Ausflüge und Spiele – und weil die Gemeinschaft SUPER ist ;-) Wie gut, dass Holger und die anderen jedes Jahr diese Woche organisieren. Ich hoffe, ich kann auch nächstes Jahr dabei sein.

Hanna Józsa

Konfirmation 2018

Liebe Jugendliche,
wenn Ihr in die 7. Klasse geht bzw. 12 Jahre alt seid, dann möchte ich Euch ganz herzlich einladen, Euch zum Konfirmandenunterricht anzumelden. Das ist bei uns in deutscher und ungarischer Sprache möglich. Falls Ihr Euch für den deutschen Konfirmandenunterricht interessiert, keine Angst – Ihr müsst keine perfekten Sprachkenntnisse haben, es genügen eine gewisse Liebe und ein paar Erfahrungen mit dem Deutschen.
Unser erstes Treffen (mit Konfirmanden und Eltern) ist am Donnerstag, 7. September 2017 um 16 Uhr im Pfarramt. Nähere Infos, Nachfragen und Anmeldungen zum deutschen Konfirmandenunterricht bei mir unter homanke@gmail.com bzw. 20/770-3644.
Ich freue mich auf Euch!

Holger Manke

Meine Extrovertiertheit ist eine Verkleidung

Richard von Fuchs über sein Leben und seinen Glauben

Er ist ein Phänomen. Hier ist er bekannt als Englischlehrer, als treues Mitglied des deutschen Gemeindelebens und zuletzt auch als Chorleiter. Doch die Wege, auf denen ihn Gott nach Sopron führte, sind unergründlich. Dr. Richard von Fuchs erzählt aus seinem Leben, von seinen Überzeugungen und über seine Erfahrungen mit der Kirche und Gott.

Ihre Mutter stammt aus Deutschland, Ihr Vater aus Ungarn, Sie sind in den USA geboren, lebten dann in Kanada, später in Deutschland, jetzt in Ungarn. Was ist Ihre Identität?

Nichts. Ich bin eine Mischung. Etwas Europäisches und weiß. Wir kamen 1990 nach Ungarn, übersiedelten 1999 nach New York, wo wir drei Jahre blieben. Dem folgten ein Jahr in Toronto und ein Jahr in Dresden. Und dann ging es zurück nach Ungarn, hier sind wir gestrandet.

Sie fühlen sich überall als Fremder?

Ja, genau.

Ist das nicht sehr schlecht?

Die Alternative ist Selbstmord.

Ich kenne niemanden, der so viele völlig unterschiedliche Berufe ausgeübt hat wie Sie. Sie waren sprachlicher Lektor, arbeiteten beim Rundfunk, als Fischer, als Versicherungsvertreter, im Straßenbau – und das ist nur ein kleiner Bruchteil.

Ich hatte 118 verschiedene Arbeitsplätze.

Sind Sie so oft entlassen worden?

Nein, nur sechsmal. Es kann schnell passieren, dass mich etwas langweilt. Fast alle Arbeit wird schnell langweilig. Außer vielleicht Kindererzieher – oder wer weiß. Aber der andere Grund für die vielen Arbeitsplatzwechsel ist, um ehrlich zu sein, dass ich andere Leute leicht ärgere. Man will mit mir nicht viel Zeit verbringen. Und wenn meine Vorgesetzten böse auf mich waren, dann wurde es Zeit, sich zu trennen. Ich weiß, es ist schwer sich das vorzustellen, dass ich andere Menschen wirklich ärgerlich machen kann.

Man möchte doch denken, dass sich jeder Mensch nach einer gewissen Beständigkeit im Leben sehnt. Haben Sie das vermisst?

Mein Bruder meinte, dass mein Leben wie ein Auto ohne Lenkrad ist. Aber so ist es gar nicht. Mit achtzehn hatte ich ein klares Ziel: Ich wollte Professor für Politikwissenschaften werden. Aber es

gibt keinen großen Bedarf an solchen Leuten. Also musste ich viele Kompromisse eingehen. Später dachte ich, widerwillige Teenager zu unterrichten, ist keine Freude für mich. Also hatte ich ein Konzept: Ich dachte, wenn ich zuerst beim Radio und dann beim Fernsehen arbeite, werde ich gut bekannt – und von dort kann ich in die Politik springen. In British Columbia in Kanada hatten drei oder vier Mitglieder der Regierung genau diesen Hintergrund. Sie waren vom Bildschirm bekannt. Die Leute dachten sich: Den kenne ich – und er lügt nicht jeden Tag. Er liest die Nachrichten vor, es kann ja gar nicht alles falsch sein, was er sagt. Aber dieses Konzept ging bei mir nicht auf.

Warum nicht? Viele kannten Sie doch aus dem Fernsehen.

Je besser mich die Leute kannten, desto weniger Stimmen bekam ich. Ich hatte einen Ruf als Trotzkopf. Aber noch ein Grund, der gegen mich sprach: Wenn man irgendwo Bürgermeister oder Stadtratsmitglied werden wollte, musste man dort geboren sein. Ich war aber immer ein verdächtiger Ausländer. Und ich hatte eine gute politische Ausbildung. Die Mehrzahl der Kommunalpolitiker waren aber Immobilienmakler. Sie sind eigentlich nur in die Politik gegangen, um zu erfahren, wie wertvoll welches Grundstück ist und um es dann zu kaufen. Ich dachte mir, mit meiner soliden Ausbildung, kann ich die Geschicke viel besser lenken als die örtlichen Immobilienhaie. Aber meine Haltung gegenüber den örtlichen eingesessenen Politgrößen war „Ich bin jung und ausgebildet – und ihr seid alt und habt keine Ahnung" – und die hat irgendwie nicht funktioniert. Und die Sache mit der Politik hat nicht geklappt.

Wer gab Ihnen dann Rat für den weiteren Weg?

Ich ging zum Wahrsager. Ich war zu dieser Zeit in keiner Kirche – und wusste nicht, dass das streng verboten ist. Von ihm bekam ich den Rat, Englisch im Ausland zu unterrichten, zum Beispiel in Japan.

Also sind Sie nach Japan.

Ja. Ein Jahr. Dann ging ich wieder zurück und versuchte, ein Musikgeschäft zu gründen und Staubsauger zu verkaufen und anderen Blödsinn. Und dann ging ich wieder nach Japan, um mal wieder Geld zu verdienen. Doch diesmal hielt es nur ein paar Monate an.

Dann ging ich zurück nach Kanada, erhielt eine Anstellung als Lehrer – drei Fahrstunden von Zuhause, keine Vollzeitstelle, und ich hatte nicht die schönen, braven, klugen Kinder bekommen, sondern „Sonderkinder". Manche von ihnen waren wirklich geistig behindert, die anderen waren einfach nur schlecht. Dann las ich – es war gerade Wendezeit – im Time-Magazin, dass es in den Ländern, die östlich des Eisernen Vorhangs lagen, besonders in Ungarn, einen großen Mangel an Englischlehrern gab. Meine Frau und ich hatten 1978 schon Ungarn besucht, und ich dachte mir: Ungarn ist ein schönes, freundliches Land. Ich kam für ein Probejahr hierher.

Und Ungarn hat das Probejahr bestanden.

Ja. Meine damalige kanadische Frau vertrat – mit einiger Berechtigung – die Annahme, dass es mich in Ungarn, wie auch überall sonst, nicht lange halten würde. So kam sie nach einem Jahr – und ich sagte, ich möchte bleiben. Mir hat meine Arbeit an der Uni als Sprachlehrer viel Freude gemacht. Doch meine Frau sprach Französisch und Russisch, hatte aber keine deutschen und ungarischen Sprachkenntnisse und wollte nicht in Ungarn leben.

Warum kam es diesmal nicht zum Bruch zwischen Ihnen und Ihrem Arbeitgeber?

Ich war dort sehr zufrieden. Die Uni konnte einen so klugen und gebildeten Mann wie mich für so ein absurdes Gehalt nirgendwo finden. Und ich fand mit meiner Unangepasstheit ebenfalls keinen besseren Arbeitgeber – in Oxford oder Tübingen hätte ich niemals ins Raster gepasst.

Haben Sie durch ihre Lebenserfahrung eine Lebensweisheit, die Sie gern mit jüngeren Menschen mit weniger Erfahrung teilen?

Ich probiere es ständig, Ratschläge zu geben. Und manchmal bekomme ich einen angenehmen Schock, dass jemand zu mir sagt: „Durch deinen Rat hat sich mein Leben sehr verbessert." Und ich konnte mich nicht an ihn erinnern – und fragte: „Wer sind Sie überhaupt?" Aber manche haben wohl schon Impulse von mir bekommen.

Meine „Hauptpredigt" an ungarische Leute heißt: „Sei nicht so depressiv und hoffnungslos! Die Äpfel springen nicht vom Baum in unseren Mund. Man muss ein bisschen was tun, sich bewegen und suchen. Ein Misserfolg ist nicht das Ende des Lebens."

Ich habe ein Youtube-Video in englischer Sprache gemacht, in dem ich sagte: Ich habe viele Skelette im Schrank. Ich bin geschieden, ich ging bankrott, ich war im Gefängnis. Was könnte schlimmer sein? Alles ist schon passiert, aber das ist nicht tödlich. Wie im Film „Rocky": Es ist nicht die Frage, wie oft man getroffen wurde, sondern wie oft man wieder aufgestanden ist.

Bei jungen Leuten kommt – aus meiner eigenen Lebensgeschichte resultierend – der Rat hinzu,

dass sie Zeit in die Frage investieren sollen, was sie wirklich einmal beruflich machen wollen, anstatt – wie es bei mir war – einfach mit unklaren oder zumindest diffusen Zielen zu studieren.

Von Ihnen stammt der Satz „You will probably survive, until you die" – Du wirst wahrscheinlich überleben, bis du stirbst. Haben Sie wirklich eine grundpositive Lebenseinstellung – oder ist das nur Zweckoptimismus?

Ich denke wirklich positiv. Und manchmal stört es mich, dass viele Ungarn so oft negative Gedanken und Gefühle haben. Zum Beispiel sagte meine ungarische Großmutter an einem Weihnachtsfest, an dem es relativ warm und sonnig war: „Das ist tragisch für unsere Landwirtschaft. Es braucht Schnee, damit der Boden feucht bleibt." Dann besuchte ich sie zu Ostern wieder, es war wunderschönes Wetter, und sie sagte: „Das gute Wetter ist gefährlich. Der Schnee wird zu schnell schmelzen, und dann gibt es Hochwasser." Wenn man nur die dunklen Seiten sehen möchte, kann man sie finden. Aber es ist unsere Wahl, ob wir das wollen!

Und eine andere Einstellung, die Viktor Frankl formuliert hat: Wenn etwas in unserem Leben geschieht, dann dürfen wir unsere Reaktion steuern. Ein Beispiel: Ein körperlich und geistig behinderter dicker Mann trat auf meinen Fuß. Das hat sehr weh getan, aber ich war nicht böse auf ihn, weil er es nicht besser konnte. Wir denken oft darüber nach, was uns widerfährt, aber inzwischen müssen wir auch fragen: Was ist der Zustand des anderen?

Ich erinnere mich an die Zeit, als ich in der Sonderpädagogik tätig war. Damals sagte ein Bekannter zu mir: „Richard, du bist so geduldig und lieb zu den behinderten Menschen. Warum nicht zu uns allen?" Darauf sagte ich: „Weil ihr nicht behindert seid!" Aber – er hatte recht!

Ungarn ist das Land, in dem Sie am längsten am Stück leben. Wie erleben Sie die hiesige Lebensart?

Die Ungarn haben manchmal eine beneidenswerte Leichtigkeit. Wenn man etwas feiern möchte und andere sucht, um mitzufeiern, eignen sich ungarische Leute am besten. Wir machten einen Ausflug mit einem alten Bus, der nach zwanzig Minuten Fahrt kaputt ging. Die ungarischen Mitfahrer haben sofort ihren Pálinka aus der Hosentasche geholt und haben ein Fest gefeiert. Das ist wirklich positiv.

Ich wünschte mir, dass diese Fröhlichkeit sich auch in einer tieferen Hoffnung niederschlüge. Ich denke, viele glauben, dass es gefährlich ist, Hoffnung zu haben, weil sie so oft in ihrer Geschichte enttäuscht wurden. Doch das ist ein Teufelskreis: Wenn man keine Hoffnung hat, nicht sucht, nicht probiert, dann kann man nicht hoffnungsvoll werden. Frankl sagte, dass sogar Menschen, die Schlimmes durchlebt haben – zum Beispiel das Konzentrationslager überlebt haben – im Allgemeinen eine recht positive, gelassene und hoffnungsvolle Lebenseinstellung haben. Ich denke, auch wenn es einem schlecht geht, kann man manchmal etwas gut finden.

Sie waren – wie Sie vorhin erwähnten – schon inhaftiert.

Ja. In vielen Ländern. Einmal war ich mit einem Motorrad mit abgelaufener TÜV-Plakette unterwegs – und ich wusste es nicht. Man hatte eingeführt, dass nicht alle Fahrzeuginhaber Ende des Jahres in einer langen Schlange stehen sollten, um die Untersuchungen an den Fahrzeugen vornehmen zu lassen. Mein Motorrad war also Ende März abgelaufen und ich fuhr nichts ahnend von der Uni nach Hause und ein Polizist sagte: Hey, das ist veraltet. Und irgendwie bin ich dann verhaftet worden. Dort hat man mir den Gürtel und die Schnürsenkel abgenommen, weil man mich für selbstmordgefährdet hielt – hatte ich aber überhaupt nicht vor.

In Japan hatte ich an einem Abend etwas zu viel getrunken. Auf dem Heimweg ärgerte ich mich darüber, dass seitlich über den Gehsteigen Tafeln angebracht sind. Die kleinen Japaner können darunter ganz ruhig entlangspazieren, aber ich nicht. Ich habe meinen Kopf so oft daran verletzt, dass ich begann diese Tafeln zu zerstören – und wurde wieder verhaftet.

Aber es war nie dramatisch. Doch manche Leute sind etwas länger Teenager als andere. Bei mir dauerte es etwa bis 50.

Haben Sie prägende Eindrücke in den Gefängnissen erlebt?

Ich war immer ganz allein in der Zelle. Ich hatte keine Gelegenheit von anderen Kriminellen etwas zu lernen.

Sie erwähnten, dass Sie nicht immer in einer Kirche waren. Wie kamen Sie zum Glauben?

Mit neunzehn traf ich Mormonen. Sie haben mir ihren Wahnsinn erklärt, und ich dachte: Wer kann solchen Wahnsinn glauben? Ich hatte Zweifel. Ich war als Christ erzogen worden, war konfirmiert und war für kurze Zeit an der Uni Mitglied eines evangelischen Bundes, denn ich wollte andere Leute kennenlernen – vor allem Freundinnen. Doch mich verunsicherte die Frage: Wie kann

ich sicher sein, dass etwas vor zweitausend Jahren wirklich so geschehen ist, wie es in der Bibel steht? Viele Leute, die nicht glauben, sagen, die Bibel ist zwar tausendfach abgeschrieben worden, aber ihr liegt ein Fehler zugrunde.

So kam es zu einem dramatischen Tag im Mai 1961, an dem ich sagte: Ich bin kein Christ mehr. Ich wollte auch kein Weihnachten mehr feiern.

Dann verging viel Zeit. Ich war zum zweiten Mal in Japan. Einige Mitglieder einer japanischen Sekte haben mich in einem Einkaufszentrum angesprochen. Sie fragten mich: „Dürfen wir für Sie beten?" Ich sagte: „Das ist egal. Es hat keinen Sinn." Es würde mir nicht schaden, meinten sie. Na okay. Der Mann hielt seine Hand vor mein Gesicht und bat mich die Augen zu schließen. Ich dachte mir: Wollen sie meinen Geldbeutel? Meinen Reisepass? Wohl nicht, es sind ja Japaner, sie machen nichts. Aber dann merkte ich, es ist ernster, was gerade mit mir geschieht: Ein Licht entzündete sich in meinem Kopf – und ich spürte eine Ruhe. Am Ende dieses „Gottesdienstes" gab es einen Segen. Und ich war bewegt.

Es ist eigentlich gar nicht logisch, was da geschah. Ich lebte nicht gern in Japan. Entweder es war zu heiß oder zu kalt. Es gibt viel zu viel Leute, es gibt idiotische Regelungen für alles, aber ich dachte mir: Es ist nicht lebenslang. Ich verdiene gut – und dann geht es nach Hause.

Das also war der erste Schritt, aber diese Leute waren keine Christen. Sie glaubten an Bioessen und Gesundheit und strahlten mit ihren Händen Gesundheit an ihre eigenen Kinder und Kameraden. Es war auch keine Einzelerfahrung. Ich habe das mit fünf oder sechs Japanern erlebt.

Die „Initialzündung" musste sich dann ja sicher bewähren.

Einige Jahre später – und ich überlege, wie ich das jetzt formuliere, sonst gewinnt man langsam den Eindruck, ich sei ein schrecklicher Mensch – waren meine Frau und enge Freunde böse auf mich. Ich kam auch ins Nachdenken: Vielleicht müsste ich meinen Lebensstil ändern. Ich pendelte damals ein Jahr lang zwischen Budapest und Sopron, da fuhren ein paar junge Leute von einer Konferenz nach Hause. Sie waren begeisterte Christen und wollten auch andere bekehren. Sie sagten: „Warum sollten wir warten, bis wir zu Hause sind? Wir können mit dem alten Mann in der Ecke beginnen." Dieser alte Mann in der Ecke war ich. Sie hatten ein Buch bei sich: „Jézus az Isten", eine ungarisch-deutsche Ausgabe. Die Logik war einfach: Die überlebenden Jünger waren fast alle Märtyrer – und zwar freiwillig. Die Frage ist, warum. Es wäre doch so leicht gewesen zu sagen: Jesus ist tot, jetzt ist es zu Ende. Aber die Jünger waren hartnäckig. Sie haben Jesus persönlich gesehen, mit ihm gegessen – und sie haben seinen irdischen Tod akzeptiert. Sie wussten, dass Jesus Gottes Sohn ist, anderenfalls hätten sie seine Sache nicht so überzeugend vertreten. Ich habe kein Argument gegen dieses Buch. Es muss wahr sein.

Und es war etwas ganz anderes, als was ich bei den Methodisten erlebte. Sie bekommen eine Erwärmung des Herzens oder einen Blitzschlag. Das war für mich nicht überzeugend.

Aber – nun war ich erfasst. Als alter Seemann weiß ich, dass es lange dauert, ein großes Schiff zu drehen. Mit meinem Leben ist es genauso.

Dann habe ich mich auch dem Gemeindeleben angeschlossen – und erlebte ein paar wundersame Dinge mit Gott. Einmal betete ich zu Hause – und sagte Gott, dass ich dringend Geld zum weiteren Überleben benötige. Wenige Momente später klingelte das Telefon und ich wurde gefragt: „Geben Sie noch Englischunterricht?"

Und irgendwann in einem Moment des Zweifels sagte ich: „Herrgott, ich weiß, es ist anstößig. Du hast Kranke geheilt und Tote auferweckt. Aber ich möchte noch ein Zeichen bekommen!" Daraufhin bekam ich einen Schock in der Wirbelsäule – vom einen Ende zum anderen. Dann sagte ich: „Okay, es reicht. Ich bin überzeugt. Mehr brauche ich nicht."

Ein Bereich, in dem sie im vergangenen Arbeitsjahr sehr aktiv waren, ist unser Gemeindechor. Eigentlich kaum zu glauben, dass Sie bei der Menge an Berufen und Erfahrungen noch nie zuvor Chorleiter waren …

… auch nicht Bergarbeiter! Ich war zu klein und zu schwach. Ich war beim Einstellungsgespräch. Da gab es eine Waage auf dem Boden. Alle mussten darauf steigen – und ich wurde postwendend heimgeschickt.

Und warum nicht Chorleiter?

Meine Extrovertiertheit ist eine ganz falsche Verkleidung. Ich war als Kind furchtbar scheu. Ich dachte, so kann es nicht weitergehen. Also suchte ich den Weg auf die Bühne – als Amateurschauspieler, als Fernsehansager und so weiter. Ich wollte gegen meine Schwachheit ankämpfen. Im Grunde setzte sich das noch länger fort. Ich habe nie irgendwen im Leben angeleitet, habe nie in dem Sinne „Anweisungen" gegeben, wie man das als Chorleiter tun muss. Mir schien es nie – bestimmt aus der kindlichen Scheuheit resultierend

– meine Aufgabe zu sein, andere Menschen anzuleiten.

Was für ein Resümee ziehen Sie nach einem Jahr als Chorleiter – von der Ernennung zum Chorleiter bis zum Niederlegen des Taktstockes?

Ich glaube, dieses Jahr hatte viel mit Geduld zu tun. Ich musste mich in Geduld üben, und die Chormitglieder nicht minder. Ich sandte Chormitgliedern, die gerade aus dem Chor aussteigen wollten, Karten, dass wir uns freuen würden, wenn sie es sich doch nochmals überlegen und zurückkommen. So etwas habe ich nie zuvor im Leben getan. Für mich taten sich auch in dieser Hinsicht neue Horizonte auf. Ich musste mich in diese Aufgabe erst hineinfinden. Eine mir wichtige Neuerung war, dass Erzsi Asbóth am Anfang jeder Chorprobe für uns gebetet hat. Ich denke, das hat uns viel bedeutet und viel geholfen.

Sie werden in Kürze 75 Jahre alt. Welche Wünsche haben Sie für die Zukunft?

Normalerweise hat man einen Lebensplan. Man möchte ein Diplom erwerben, einen Partner finden, man möchte Geld verdienen. Solche Pläne habe ich natürlich nicht. Mein Sohn ist fast groß, ich müsste nicht weiterarbeiten. Ich mache es dennoch, nur um die Zeit sinnvoll zu verbringen.

Ich habe mein Chorbuch erweitert. Auf dem Kirchentag habe ich allen, die mit Musik zu tun haben, meine Visitenkarte gegeben und gesagt: Schreib nur ein Wort, und ich schicke es sofort kostenlos. Bis jetzt hat sich niemand gemeldet. Aber Musik mache ich natürlich auch ein Stück weit für mich. Ich übe jeden Tag Gitarre, Flöte und Klavier.

Ich habe mich auch einem Wanderklub angeschlossen. Das hatte ich jahrelang vermieden, um nicht Ungarisch sprechen zu müssen. Aber siehe da, es geht – und ist gar nicht so schlimm.

Holger Manke

Nachgedanken zum Kirchentag

Der Kirchentag erweitert unseren Horizont und verstärkt unsere Überzeugungen. Warum sollten wir so weit reisen, um an einem so großen Treffen teilzunehmen? Wenn Sie ein einzelnes Stück Holz aus einem Lagerfeuer ziehen, raucht es, hört aber auf zu brennen. Das trifft auch zu, wenn wir von zu Hause aus an Gottesdiensten teilnehmen. Unsere Interaktionen stärken, trösten und korrigieren unser Leben.

In Berlin traf ich Leute aus Pakistan, Südafrika, den Vereinigten Staaten und natürlich Deutschland, die ich niemals getroffen hätte, wenn ich in Sopron zu Hause geblieben wäre. Ein Chor aus Sambia nahm ein paar tapfere Deutsche an der Hand und ließ sie in der Kirche mittanzen. Dies könnte zu einer Revolution in der kirchlichen Praxis führen, mit der Mitteleuropäer tatsächlich aufstünden, um zu singen .

Es gibt ein Gefühl der gemeinsamen Freude beim Singen mit Tausenden von anderen Menschen, im Gegensatz zu unserer Kirche, wo wir möglichst oft sitzen und so schwach singen, dass es schwer ist, sicher zu sein, welcher Vers gerade tatsächlich gesungen wird.

Das zentrale Problem unserer Zeit, die Masse der ungebetenen Migranten, war ein konstantes Thema. Die meisten von uns fühlen sich von Fremden bedroht, die nicht wie wir aussehen oder die unsere Werte nicht teilen. Eine Minderheit der Migranten sind in der Tat Terroristen und wollen uns töten oder unsere christliche Kultur ausrotten.

Im Gegensatz dazu sagt uns der Kern der christlichen Lehre, den Armen zu helfen und unseren Reichtum und unsere Möglichkeiten zu teilen. Offensichtlich fühlen die meisten von uns Sympathie für die armen Menschen der Welt, wir dagegen geben Fremden tatsächlich etwas von unserem Geld – entweder persönlich oder durch unsere Steuern. Aber wenn wir uns weigern, tatsächlich zu teilen, was wir haben, dann sind wir einfach Heuchler und unser so genanntes Christentum ist wertlos.

Ich traf eine katholische Nonne, die eine Stiftung in Santiago de Chile begann, um arme Arbeitslose in nützlicher Handarbeit zu unterrichten, damit sie leben und aus der Armut herauskommen können. Eine amerikanische Pastorin berichtete von langfristigen Schäden, die durch chronischen Stress an Körper und Seele verursacht werden. Ich sah ein Drama über Gefangene in einem Konzentrationslager während des Zweiten Weltkriegs, was mich sehr berührte und eindeutig eine Toleranzbotschaft als Ziel hatte. Es gab einen Vortrag über die Zukunft der Demokratie in Ungarn, Polen und der Tschechischen Republik, wo ich Professorin Ágnes Heller aus Budapest traf. Wenn ich nicht zum Kirchentag gegangen wäre, hätte ich all diese Erfahrungen vermisst.

Unsere Gemeinde hat eine Entscheidung getroffen, von der ich glaube, dass sie sich wegen der Möglichkeit eines weiteren Terroranschlags von

Berlin ferngehalten hatte. Das ignoriert den häufigsten Satz in unserer Bibel „Fürchte dich nicht." Ich habe gelesen, dass es 266-mal wahrscheinlicher ist, dass wir von einem Blitzschlag getötet werden als durch einen Terroranschlag. Wir waren überall so sehr geschützt, wie man es von der Polizei erwarten konnte. Der Verkehr war von öffentlichen Veranstaltungen weit entfernt. Alle Taschen wurden wiederholt überprüft. Die Leute, die ich traf, Busfahrer und Fremde in der U-Bahn, waren alle hilfsbereit und freundlich, was ich in einer so großen Stadt nicht erwartet hätte. Ich hoffe, dass unsere Gemeinde in Zukunft mehr Mut und mehr Interesse am Rest der Welt zeigen wird.

Dr. Richard von Fuchs

Eine Reaktion auf den Beitrag von Dr. Richard von Fuchs

Vielen Dank für diesen Beitrag. Ich freue mich, dass die Eindrücke auf dem Kirchentag so gut waren und manches davon auch den Lesern des Christophoros weitervermittelt wird. Und ich freue mich, dass die Kirchentagsreisenden wohlbehalten und bereichert zurückgekommen sind.

Ich gehe auf die einzelnen Beweggründe zum Ausbleiben einer gemeindlichen Fahrt zum Kirchentag hier nicht detailliert ein, die Kirchentagsinteressierten kennen sie. Kurz: Diese Entscheidung ist weder leicht gefallen, noch aus Desinteresse am Rest der Welt geschehen. Doch wer nur für sich allein Verantwortung trägt, kann leichter „Verantwortung" tragen als jemand, der Verantwortung für eine ganze Reisegruppe von Älteren und Jüngeren, verteilt über ganz Berlin und Wittenberg, trägt. Indes haben wir alle, die dies erbeten haben, mit Rat und Tat unterstützt, damit sie am Kirchentag teilnehmen konnten.

Unser reichhaltiges und grenzübergreifendes gemeindliches Jahresprogramm zeugt nicht im Ernst von der Furcht einer Gemeinde, nur weil es einmal den Kirchentag ausklammert. Jede Entscheidung, die aus Verantwortungsbewusstsein herrührt, verdient sicherlich einen gewissen Respekt seitens derer, für die Verantwortung übernommen wird, wenngleich das Leben natürlich nicht schwarz-weiß ist und nicht alle Entscheidungen eindeutige Vorzeichen haben können. So sieht einer die Entscheidung als Fehler, ein anderer trägt sie aktiv mit. Beide Meinungen stehen nebeneinander. Wie so oft im Leben.

„Fürchte dich nicht!" – Wollen wir diesen Satz nicht dafür verwenden, um mit ihm – offenbar biblisch begründet – über andere Auffassungen, die wir in ihrem Facettenreichtum nicht nachvollziehen, zu richten. Denn Ziel dieses großen göttlichen Zuspruchs ist, uns in unseren jeweiligen Lebens- und Glaubensfragen im Herzen, in der Seele zu stärken und aufzurichten.

Holger Manke

Mein Bibelwort

Teil 10

„Im Anfang war das Wort“
(Johannes 1, 1)

Dieses Bibelwort, das muss ich vorausschicken, war nicht mein Konfirmationsspruch. Im Alter von 14 Jahren, als ich konfirmiert wurde, maß ich weder dem mir zugeteilten Spruch die gebührende Bedeutung zu, ich war zu unreif dazu, noch hätte ich „mein Bibelwort“ tiefgründig deuten können. Damals hätte ich auf die Frage „Was bedeutet dir dieses Zitat?“ wohl kaum eine gescheite Antwort geben können. Ob ich das jetzt, im reifen Alter kann? Ich versuche es wenigstens.

Schon seit vielen, vielen Jahren pocht in meinem Kopf der Satz „Im Anfang war das Wort“ schon wegen seines Rhythmus, wie unbetonte und betonte Silben einander abwechseln – wie drei Herzschläge. Man könnte seine Schritte danach richten, sich tanzend danach bewegen, ich könnte mir sogar einen Kanon mit diesen Worten vorstellen. Ist es zu abwegig? Vielleicht gibt es ein solches Musikstück, nur ist es mir nicht bekannt.

Es hat einen tiefen Grund, warum mir dieser Bibelvers sehr nahe steht, sozusagen Teil meines Ichs geworden ist. Von Berufs wegen hatte ich den größten Teil meines Lebens mit der Sprache, vor allem mit dem Deutschen, zu tun, und das Interesse an der ach so verschmähten und beiseite geschobenen Grammatik begleitete mich täglich im Berufsleben: mit Studenten in Seminaren, mit Kollegen in Vorträgen und in der Lektorenarbeit. Ich fand (und finde) es wunderbar, Nuancen der Wörter zu entdecken und diese in den Dienst des Wortes, also des Textes zu stellen, so dass sie beispielsweise bei Übersetzungen auch die Stimmung des originalen Werkes, sei es nur ein einziger Satz, so getreu wie nur möglich wiederzugeben vermögen. Dabei wurde mir erst so richtig bewusst, wie groß der Unterschied zwischen „die Worte“ und „die Wörter“ ist, dass man seine Gedanken und Gefühle nicht selten nicht in Worte kleidet, sondern zusammenhanglos „Wörter“ von sich gibt. Leere Phrasen, gedankenlos dahingesagt, hängen ohne Zusammenhalt in der Luft, erreichen den anderen nicht, weil Wörter ohne Zusammenhalt keine Kraft haben. Nur Worte haben die Kraft, Kraft geben zu können, deshalb bilden Wörter das jeweilige Bibelwort, deshalb richten wir Worte des Gebets an Gott und deshalb lauschen wir dem biblischen Wort. Deshalb findet das Wort der Predigt von der Kanzel uns nicht nur als Zuhörer, sondern als Miterleber, Mitfühler.

Wie machtvoll ein Wort sein kann, ein einziges sogar, das empfinde ich immer wieder bei dem Gebetschluss „Amen“, in der Bedeutung „es geschehe“. So vieles schwingt da mit: Ich akzeptiere den Willen Gottes, in meiner Fürbitte schließe ich damit meine „Wunschliste“. Wenn ich ja und Amen sage, habe ich mich mit einer Tatsache abgefunden, bin damit einverstanden, der Sache ist nichts mehr hinzuzufügen. Also soll ich mir schon ganz genau überlegen, wann ich ja und Amen sage. Ein Gebet kann man doch nicht widerrufen, mit den Worten zu Gott ist nicht zu spaßen. Obwohl ich andererseits fest davon überzeugt bin, dass Gott uns Menschen die Gabe des Humors nicht umsonst gegeben hat, nur sollen wir auch damit behutsam und weise umgehen.

Denn Worte haben Macht, sie können tief verletzen, ich wage sogar zu behaupten, sie können auch töten. Wenn auch nicht direkt und physisch, so doch sozusagen heimtückisch, weil sie den Empfindungen, den Gefühlen, der Seele tiefe Wunden zufügen, sie vernichten können. Leicht dahingesagte Worte genauso wie wohlweislich gewählte, absichtlich verletzende.

Sie können aber auch trösten und heilen, danken und verzeihen. Warum sparen wir oft gerade

mit diesen Worten? Warum hier knausern, wo es doch kein Geld kostet, „nur Zeit", Einfühlungsvermögen, Sympathie. Warum wenden wir uns, warum wende ich mich an Gott viel öfter mit einem bittenden Seufzer als mit einem Lächeln des Dankes? Glauben wir, dass Gott unserer Worte überdrüssig wird, wie wir oft der Worte unserer Mitmenschen überdrüssig sind? Kennen wir ihn nicht gut genug, vertrauen wir ihm so wenig? Fragen über Fragen und eine Antwort ist für mich: Wer glaubt wird selig. Im ursprünglichsten, wahrsten Sinne des Wortes.

Es ist vielleicht ungewöhnlich, in „meinem Bibelwort" auf das Ungarische hinzuweisen. Ich tue es aber, ich kann nicht umhin, die entsprechende Bibelstelle auf Ungarisch zu zitieren: „Kezdetben volt az ige". „Az ige" – ein Lieblingswort von mir, denn es drückt etwas Dynamisches, Bewegliches und Bewegendes aus, weist auf Geschehnisse, auf Taten und Schaffen, auf Leben, auf Aktivsein hin. (Ich sagte oft meinen Studenten, wenn ich sie bei der Erstellung von endlosen Listen von Wörtern ertappte, die nicht in die Kategorie ige = Verb gehörten, dass solche Listen nur „Wörter" sind.) Ohne ige/Verb gibt es kaum einen Satz. Versuchen Sie nur ohne Verben nach dem Weg zu fragen, Dank zu sagen, eine Beschwerde vorzubringen, Freude auszudrücken, ein Gebet zu sprechen. Ohne Wort = ige = Verb geht das nicht, da sind wir unbeholfen, ungeschickt, wir radebrechen die Sprache. Zu unserer/meiner Zwiesprache mit Gott, sei sie eine stumme, sei sie eine unbeholfen und ungeschickt formulierte, bedürfen wir der Worte, die aus dem Innersten kommen, um von Gottes Wort im Innersten berührt zu werden.

So ist ein großer Wunsch von mir, den Weg zum Wort zu finden, zu gehen. Denn bei Gott war das Wort. Und ich wage hinzuzufügen: Bei Gott ist das Wort. Im Anfang wie am Ende.

Erzsébet Ghiczy

„Denn es ist wie mit einem Menschen, der außer Landes ging: Er rief seine Knechte und vertraute ihnen sein Vermögen an; dem einen gab er fünf Zentner Silber, dem andern zwei, dem dritten einen, jedem nach seiner Tüchtigkeit."
(Matthäus 25, 14f.)

Es ist nicht leicht zu wählen. Als Christenmensch erleben wir an Wendepunkten unseres Lebens immer, dass ein Bibelwort wie eine Fackel die vor uns liegende Wegetappe beleuchtet. „Velem vándorol utamon Jézus", heißt eines unserer schönen Lieder: Mit mir wandert Jesus auf meinem Weg. So ist es wahr, denn seine heilige Hand beginnt und umfängt unser gesamtes Leben. Das ist ein Prozess, ein Geschehen. Wenn ich nun danach frage, was „mein Bibelwort" ist, dann sei es eines, das eine solche göttliche Nachricht enthält, die mein Leben in jeder Situation geprägt hat und immer noch prägt. Einmal fragte mich meine jüngere Schwester, was mich seitens meines Vaters am meisten geprägt hat. Ich antwortete sofort mit dem „Gleichnis von den anvertrauten Talenten". Ich bin sicher, dass ich, als mich der Schöpfer erdacht und zum Leben erweckt hat, einen Bündel mit Talenten von ihm auf den Weg mitbekommen habe. In der Tat, das sind von ihm gegebene und mir anvertraute Fähigkeiten und Eigenschaften, die ich unter den gegebenen Möglichkeiten zur Entfaltung zu bringen habe.

Ich habe schon früh, schon in meiner Kindheit, den Ruf des Heilands gespürt. Ich war zehn Jahre alt – und stand unter dem Eindruck der damaligen Erweckungsbewegung. Ich konnte an Jugendkonferenzen teilnehmen. Ich fragte aus einem inneren Bedürfnis heraus danach, womit ich als kleine Jüngerin meinem Herrn dienen kann. In jenen Zeiten konnten Frauen noch nicht Pfarrerinnen werden.

Deshalb „entschied" ich mich, in die Außenmission zu gehen: Ich werde Ärztin und gehe auf die Spuren Albert Schweitzers. In der damaligen politischen und ideologischen Situation erschien die Verwirklichung meines Plans als gänzlich unmöglich. Wegen des Eisernen Vorhangs war vom Weggehen keine Rede. Als Pfarrerskind – und damit als „Klassenfremde" – war ein Geistesberuf ausgeschlossen. Doch die Gaben, Talente in mir haben mich dazu bewegt, auch im Lernen immer das Beste zu geben.

Mein Segenswort zur Konfirmation war der Missionsbefehl. Meine Eltern versuchten nicht, mir meine Pläne auszureden. Sie haben akzeptiert, was ich sagte: „Wenn Gott es so will, dann passiert es." Mein Taufpate, Oskar Budaker, sagte zu mei-

ner älteren Schwester, dass der Ruf Gottes in meinem Leben auch dann seine Mission erfüllen wird, wenn ich nicht Missionarin werde.

So habe ich mich in der Schule und in der Gemeinde eingebracht und wurde Kantorin in den Kindergottesdiensten. Ein paar Monate vor dem Abitur konnte ich den Menschen kennenlernen, den Gott mir als Gehilfen und dem er mich als Gehilfin gegeben hat. Die medizinische Laufbahn änderte sich zu einem Dienst in der Gemeinde. Oh, in der „Talentetasche" war noch so viel, was es einzusetzen galt! Seelsorgebesuche, die Beschäftigung mit Kindern, das Gärtnern, die Erziehung meiner eigenen Kinder und sie auf die Spur des guten Hirten zu führen – und für einen sicheren Hintergrund für den Dienst meines Mannes zu sorgen. Neben der Kindererziehung lernte ich weiter und erwarb ein Gärtnerdiplom und nahm bald auch eine weltliche Anstellung an. Dabei habe ich gelernt, mit recht verschiedenen Menschen zusammenzuarbeiten, sich zu verstehen und zu verständigen – auch in persönlichen Problemen.

Auch Jahrzehnte später noch kamen immer wieder neue Aufgaben: So half ich meinen betagten Eltern, und brachte mich im Chor ein. Ende der 1970-er Jahre bot sich die Möglichkeit, Theologie per Fernstudium zu lernen. Neben meiner weltlichen Arbeit konnte ich dann als Religionslehrerin tätig sein. Als ich in den Ruhestand ging, bekam ich für anderthalb Jahre einen bischöflichen Auftrag für den Dienst in einer Gemeinde.

Seit zwanzig Jahren bin ich wieder zuhause in meiner Geburtsstadt und in meiner Gemeinde. Seit drei Jahren mache ich allein all das, was gebraucht wird und wozu ich in der Lage bin.

Ich weiß nicht, wie viele Talente ich zu Beginn mit auf den Weg bekam. Ich weiß auch nicht, wie viele es wurden. Das wird sich einst am letzten Tage zeigen. Ich bin Gott dankbar, dass er mich geführt hat, dass er mir den Weg zeigte und dass ich – so hoffe ich – mit seinem Segen verrichten konnte, was er mir anvertraut hat.

Erzsébet Asbóth

„Der HERR ist mein Hirte. Mir wird nichts mangeln."
(Psalm 23, 1)

Als ich vor meiner Konfirmation dieses Bibelwort als Segensspruch wählte, ahnte ich kaum, welche tiefe Bedeutung dieses Wort hat. Dass mit dem Hirten Gott gemeint ist, kann man leicht erkennen. Er bewacht und beschützt seine Schafe und weist ihnen den Weg in die richtige Richtung – wie Gott es mit uns tut.

Doch damit endet nicht die Bedeutung des Hirten. Der Hirte muss auf seine Schafe aufpassen, sie auch vor Hindernissen und Gefahren beschützen, die die Schafe selbst vielleicht gar nicht bemerken und sehen können. Davon gibt es so manche – und gerade deshalb muss Gott die Menschen so lenken, dass sie diesen Gefahren ausweichen können, die sie ohne seine Hilfe nicht überwinden könnten.

„Mir wird nichts mangeln." Viele verstehen dies womöglich im materiellen Sinne: Es soll uns nicht mangeln an Geld, an Essen. Doch es können uns nicht nur materielle Dinge mangeln, sondern auch seelische Dinge, was oft schlimme Folgen haben kann. Ich denke da zum Beispiel an Hoffnung, Zuversicht und Selbstvertrauen – auch daran sollen wir nicht mangeln, denn würden wir ihrer entbehren, hätte dies nicht nur schwerwiegende Folgen für unsere Motivation im Alltag, sondern auch für unsere Gesundheit. Deshalb will uns Gott vor Mängeln beschützen, sowohl vor solchen „inneren Gefahren" wie auch vor „äußeren Gefahren" – wie der Verführung. Ohne unseren Hirten wären wir eine ungeschützte, ziellose Menge.

Mark Clausing

Besuch aus Bad Wimpfen

Vom 29. September bis zum 2. Oktober besucht uns eine größere Gruppe aus unserer Partnergemeinde Bad Wimpfen. Bei Interesse melden Sie sich gerne bei Pfr. Holger Manke

Schule und Gemeinde –wie geht das zusammen?

Brainstorming und Denkanstöße

Jahr für Jahr verlassen zahlreiche Schülerinnen und Schüler unsere evangelischen Schulen, ohne einmal in einem Sonntagsgottesdienst gewesen zu sein und ohne irgendeine Begegnung mit dem Gemeindeleben gehabt zu haben. Indessen wissen viele Gemeindeglieder auch wenig darüber, wie das – auch geistliche – Leben innerhalb der Schulen aussieht. Die Frage, wie Schule und Gemeinde näher zusammenfinden könnte, liegt auf der Hand. Einige Schüler, die das Lyzeum besuchen und zumeist auch gemeindlich aktiv sind, haben einen gewissen Einblick in Schule und Gemeinde. Sie haben einfach mal überlegt, wie das Miteinander von Schule und Gemeinde intensiviert werden könnte.

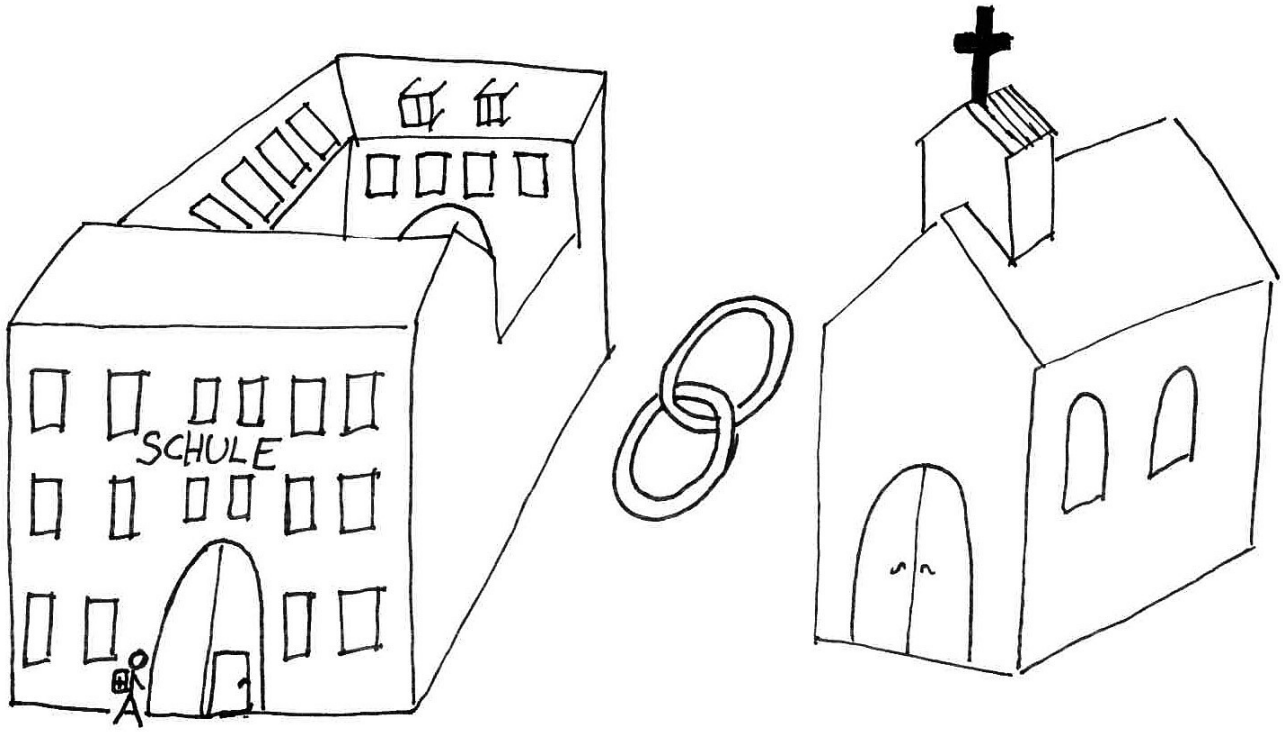

In der Schule bemerke ich öfter, dass die Schüler gar nicht oder nur sehr wenig über die evangelische Gemeinde von Ödenburg wissen. Sie haben mit der Gemeinde nichts zu tun. Im Laufe eines Schuljahres besuchen sie ein paar Gottesdienste, die für sie unter der Woche anstelle einer Schulstunde gehalten werden – und damit endet ihr Verhältnis zur Kirche und zur Gemeinde.

Dagegen kann man etwas machen. Zum Beispiel können die Lehrer – im Religionsunterricht und in anderen Stunden – mehr über die Gemeinde sprechen. Die obligatorischen Schulgottesdienste sollten am Sonntag stattfinden – mit der Gemeinde zusammen –, damit die Schüler die Gemeindeglieder besser kennenlernen.

Ágoston Frank

Meiner Meinung nach wäre es gut, wenn die Schüler des Lyzeums mit den Leuten aus der Gemeinde Ausflüge machen würden. So könnten sie eine gute Zeit verbringen, sie würden Gespräche führen, gemeinsam essen und trinken und sich dadurch besser kennenlernen.

Ich denke zudem, dass es super wäre, wenn unser Schulchor bei einem Gottesdienst oder einer Gemeindeveranstaltung mitwirken würde. Wir könnten der Gemeinde zeigen, dass wir Profis sind und gar nicht viel Zeit zum Üben brauchen. So können wir einen Tag vor dem Auftritt die Noten bekommen und wären auch so erfolgreich. Wir würden uns auch nach dem Auftritt mit den Gemeindegliedern – zum Beispiel bei einem Kirchenkaffee – unterhalten.

Oskar Aizenpreisz

Im Lyzeum gibt es jedes Jahr zwei „Rüsttage", an denen es immer interessante Vorträge gibt. Die Themen sind aktuell und man kann sie irgendwie mit Religion verbinden. Es wäre gut, wenn auch die Gemeinde daran teilnehmen könnte.

Ich könnte mir vorstellen, dass wir auch eine Diskussion mit Schülern und Gemeindegliedern halten, wo man seine eigene Meinung sagen kann. Man könnte aber auch ein gemeinsames Gesellschaftsspiel organisieren, damit man sich durch fröhliches Spielen näherkommt. Activity wäre zum Beispiel gut – und man kann es auch mit dem Thema Religion spielen. Es könnte verschiedene Mannschaften geben – die Gemeinde und die Schüler gegeneinander oder gemischt.

Die Kirche veranstaltet ebenfalls gute Programme wie zum Beispiel die „Lange Nacht der Kirchen". Hieran könnten zum Beispiel auch Schüler teilnehmen bzw. im Ablauf integriert werden.

Fanni Katona

Zu den Rüsttagen des Lyzeums werden häufig Menschen von weit her eingeladen, die wir nicht kennen und von denen wir nie gehört haben. Wir hören brillante Vorträge – doch irgendwie als Außenstehende. Doch: Es gibt auch in unserer Stadt und in unserer Umgebung ikonische Persönlichkeiten, die viel für die Kirchengemeinde, für die Stadt oder für die hiesigen Schüler und Jugendlichen getan haben. Was sie erlebt und was sie zu sagen haben, könnten wir noch viel besser nachfühlen – und sie könnten uns auch wie Bekannte ansprechen.

Die persönlicheren Vorträge sprechen die Schüler mehr an, meines Erachtens müsste man die Schüler bei einem solchen Rüsttag nicht nach Konfessionen aufteilen, denn die Geschichten, Motivationen und Kämpfe im Leben sowie deren Lösungen würden alle Teenager ansprechen.

Molly Márkus

Was das Miteinander zwischen Schule und Gemeinde betrifft habe ich mehrere Ideen:

In unserer Stadt gibt es immer viel Müll. Unsere Schule könnte gemeinsam mit der Gemeinde eine Aktion für ein saubereres Ödenburg starten. Wir können in der Innenstadt, aber auch außerhalb für mehr Sauberkeit sorgen.

Eine weitere Idee: Viele Gemeindeglieder haben Talente und besondere Erfahrungen. Sie könnten an unsere Schule kommen, um uns interessante Themen oder ihre Einstellungen, ihre Haltung näher zu bringen.

Und schließlich: Es könnte ein ökumenisches Gespräch zwischen Lutheranern, Reformierten und Katholiken geben. Es könnten Gespräche über Unterschiede und Gemeinsamkeiten zwischen unseren Konfessionen stattfinden. Daran könnten Theologen, Gemeindeglieder und Schüler teilnehmen. Freilich sollen nicht die Unterschiede im Vordergrund stehen, sondern das christliche Miteinander zwischen den Gemeinden und Schulen in der Stadt.

Brúnó Szabó

Eine evangelisch-lutherische Sommerfreizeit wäre wirklich toll. Gemeindeglieder könnten eine Woche gemeinsam im Ausland oder irgendwo in Ungarn verbringen. Auch die Schüler des Lyzeums könnten daran teilnehmen. Man könnte mit dem Bus reisen, denn die Busfahrt ist immer eine gute Möglichkeit einander kennenzulernen. Gemeinschaftsspiele bringen auch die Menschen zusammen. Dadurch würde sicher auch die Verbindung zwischen Schule und Gemeinde enger.

Eine weitere Idee ist, dass Gemeindeglieder die Schüler des Lyzeums durch die Kirche führen. So könnten die Jugendlichen die Kirche und auch einige Gemeindeglieder besser kennenlernen. Ich glaube, dass viele Schüler daran Interesse hätten, weil es zum Beispiel nicht alltäglich ist, die Kirchenglocken anzusehen.

Auch ein Grillabend könnte zu einer engeren Beziehung zwischen Schülern und Gemeinde beitragen. Dort könnten Gemeindeglieder von ihrem Glauben erzählen, und man könnte gemeinsam zur Gitarre singen.

Vanessza Füzi

Viele Schüler suchen nach guten Möglichkeiten, die fünfzig Stunden „Gemeinschaftsdienst" zu absolvieren. Davon könnten mehr Stunden als bisher in der Gemeinde verbracht werden. Seien es Dienste auf dem Friedhof oder in der Kirche. Ich denke da an ganz verschiedenes – von Putzarbeiten angefangen jede Hilfe, die ein Schüler leisten kann. Hier wäre es jedoch immer schön, wenn die Schüler auf Gemeindeglieder treffen, damit sie sich bei solchen Diensten besser kennenlernen können.

Jázmin Fehér

Es könnte gemeinsame Programme an Nachmittagen, Abenden oder Wochenenden geben. Man könnte gemeinsam Filme oder Fußballspiele ansehen, ein gemeinsames Programm vor Festen, gemeinsames Plätzchenbacken, Gespräche über ein gegebenes Thema. Um die Weihnachtszeit könnten Gemeinde und Schüler nach dem Gottesdienst zusammenbleiben und Plätzchen essen und Tee trinken.

Klaudia Krebsz

Wenn sich Schüler und Gemeindeglieder kennenlernen sollen, könnte es zum Einstieg ein niederschwelliges Angebot geben. Ein gemeinsames Essen irgendwo im Rahmen eines kleinen Ausflugs – zubereitet über dem Lagerfeuer – könnte ein für viele attraktives Programm sein. In diesem

Rahmen könnte man auch einen kleinen Wettbewerb mit gemischten Schüler-Gemeindeglieder-Gruppen veranstalten, der zum Ziel hätte, dass man miteinander ins Gespräch kommt, manches voneinander erfährt und sich so besser kennenlernt.

Gergely Róth

Die Gemeinde sollte – in Zusammenarbeit mit der Schule – bei Schulgottesdiensten Lesungen übernehmen oder in der Verkündigung mitwirken. So könnte dies sowohl für Schüler als auch für Gemeindeglieder erfrischender werden.

Die Schüler könnten zu den ungarischen und deutschen Gottesdiensten gehen und vielleicht einige Teile selbst übernehmen oder sogar etwas vortragen. Wenn die Schüler bei den Gemeindegottesdiensten aktiv mitwirken würden, dann könnten sie sich auch leichter in der Gemeinde integrieren und Teil von ihr werden.

Mark Clausing

Anregungen und Denkanstöße zum Gemeindeleben

Am 31. Oktober 2017 jährt sich der Thesenanschlag von Martin Luther in Wittenberg zum 500. Mal. An diesem Tag erscheint auch die Reformationsausgabe unserer Gemeindezeitung „Christophoros". Ich habe die Idee, dass auf den deutschen Seiten „95 Ödenburger Thesen" erscheinen könnten, die Sie/Ihr schreiben/schreibt.

Ich möchte jede und jeden herzlich dazu einladen, eine solche These zu formulieren. Das können Anfragen, Wünsche, Verbesserungsvorschläge, Denkanstöße zum Leben unserer Gemeinde und unserer Kirche sein – von ganz praktischen, „irdischen" Gesichtspunkten bis hin zu „theologischen" Vorschlägen. (Das darf wirklich von der Frage nach Aspekten gottesdienstlicher Praxis bis hin zum Zebrastreifen vor dem Friedhof reichen.)

Folgendes bitte ich zu beachten:

- Jeder möge **ein einziges, konkretes** Thema, das ihm besonders am Herzen liegt wählen und darüber ein bis zwei Sätze (Richtwert: 40 bis 60 Worte, 250 bis 400 Zeichen) schreiben, in denen das „Problem" bzw. das Anliegen bzw. der Vorschlag knapp, aber verständlich dargelegt wird, und die vielleicht sogar eine Problemlösung aufzeigen. Mehrere Familienmitglieder dürfen natürlich je für sich eine These einreichen.

Bitte keine langen Ausführungen, dies würde zu Platzproblem führen.

Und bitte keine „Listen" mit Aufzählungen von verbessernswerten Dingen.

- Jede These soll mit Nennung des Namens veröffentlicht werden. Keine Anonymitäten.
- Bleiben wir selbstverständlich sachlich und wohlwollend, keine persönlichen Angriffe.

Was kann, darf, muss in unserem kirchlichen Leben und in unserem Miteinander bedacht werden, damit wir noch besser als bisher unser Gemeindeleben – die Gottesdienste, die Gemeindeveranstaltungen, das geistliche Leben und alles, was dazu gehört – gestalten können? Was würden wir uns als Gemeinde selbst ans Herz legen?

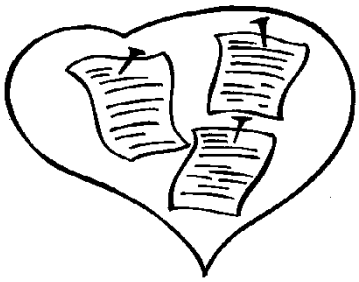

Auf diese Weise wollen wir Luthers Erbe nicht nur der Entfernung von 500 Jahren bedenken, sondern uns auf Luthers Spuren ganz im Hier und Jetzt – bei allem Wohlwollen und Respekt – überlegen, wie unser Gemeindeleben noch „lebenswerter" im Sinne Christi sein könnte.

Sehr wahrscheinlich werden es nicht 95 Thesen, sondern mehr oder weniger – in jedem Falle freue ich mich aber auf viele gute Denkanstöße!

In jedem Falle möchte ich Sie und Euch alle ganz herzlich dazu einzuladen, Ihre Gedanken in Form eines Denkanstoßes, Vorschlages, einer solchen Anregungen beizutragen. Dies ist ja auch eine Form, das Reformationsjubiläum würdig zu begehen. Herzlichen Dank dafür!

Ich erbitte die Thesen bis 10. September 2017 (auf Deutsch oder Ungarisch – jeder, wie er es lieber formuliert) nach Möglichkeit per Mail an homanke@gmail.com.

Ganz herzlichen Dank für alle Mühe!

Holger Manke

Engedjétek hozzám jönni…

„Van értelme adni!”

Kitüntetett pedagógusaink

A nyár a diákok és a tanárok számára is a feltöltődés időszaka. Az új tanév kezdetén örömmel számolunk be arról, hogy az elmúlt nyár kezdetén gyülekezetünk két pedagógus tagja is komoly szakmai elismerésben részesült. Tremmer Bernadett a Magyarországi Evangélikus Egyház Év tanítója-díját kapta meg, Sztrókay Adél pedig Szent Gellért-díjat vehetett át.

Tremmer Bernadett a Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola tanítója, igazgatóhelyettese, 2000-től dolgozik az iskolában. Elsőként azt kérdeztem tőle, hogyan fogadta a hírt, mikor megtudta, hogy ő lett evangélikus egyházunk iskoláiban az év tanítója.

Jól esik az elismerés, a kollégák, a felterjesztők, a díjat odaítélők felé is köszönetet mondok. Azt is gondolom, hogy a következő időszakra új lendületet is ad. A mai világ tipikus hibája az, hogy azt rögtön észrevesszük, ha valami nem működik, ellenben a jót természetesnek vesszük, és nem jelezzük vissza. Az elismerő szavak sokszor hiányoznak, pedig a pedagógus is olyan, mint egy gyerek: egy jó szóért, egy dicséretért sokkal többet is ad, jobban terhelhető.

Honnan gyűjtöd a visszajelzéseket? Egy díj nagyon ritka, a hétköznapokban pedig szükség van az ilyen erőforrásokra…

Előző évben a tanévnyitó csendesnapon iskolalelkészünk Kadlecsik Zoltán vezetett olyan játékot, ahol egymásnak kellett jellemző tulajdonságokat adni, amit kaptam, a falra ki is tettem, csupa jót írtak a kollégák. A múlt tanévre ez adott lendületet, ez a mostani díj pedig az idei évre adhat hasonlót. Fontos, hogy itt a tantestületben a kollégákkal egymás mellé állunk, jó csapatot alkotunk, ez sokat segít valamenynyiünknek. Ha valakinek szüksége van rá, a szakmai és anyagi segítségen túl mindig próbálunk emberi szavakkal, odaállással is segítséget adni. Ez nagyon fontos, és sokszor nagyon hiányzik a mai világból.

És ezt próbáljátok a gyerekeknek is átadni.

Nagyon nagy hangsúlyt kell tennünk a nevelésre itt az iskolában, az oktatás mellett ez legalább annyira fontos, talán még fontosabb is. A gyerekek sokszor nehéz élethelyzetekből jönnek, a pedagógusnak egyre nehezebb a dolga, mert időnként azt is pótolnia kell, amit nem kaphat meg otthon a gyerek. Egy jó pedagógus ismérvei között ötven vagy száz tulajdonságot is fel kéne sorolni, miközben a társadalmi megbecsülés sajnos egyre kisebb a szakmánk felé. Ezért is jó, hogy egymástól is kapunk erősítést a kollégák között.

***

Sztrókay Adél már egyetemi tanulmányai alatt tanítani kezdett a Szent Orsolya Római Katolikus Gimnáziumban, történelem-latin szakos tanár, de évről évre vannak evangélikus hittanosai is. A Győri Katolikus Egyházmegye fenntartásában működő intézmény pedagógusát is váratlanul érte a díj, melyet kiváló munkája elismeréséül kapott. Diákjai számos hazai és nemzetközi versenyen értek el jó eredményt,

emellett szakmai munkájában és közösségszervező képességei kibontakoztatásában is sokak köszönetét és elismerését váltotta ki.

Egy interjúban így fogalmazott: „*Ez az elismerés egy állomás: summázata annak, ami mögöttem van, és ösztönző, lelkesítő az előttem álló feladatokra.*" A hétköznapokban kevésbé feltűnő eredményeket éppen az ilyen megállások teszik láthatóvá, értékelhetővé. Ő is arról beszélt, hogy megerősödött hívatásában a díj kapcsán kapott elismerések által, egyben megújulásra is indították ezek az impulzusok. „*Van értelme adni magamból, az általam szeretett ismeretekből a diákoknak, hiszen a hivatásunkkal a jövő generációt gazdagítjuk*" – fogalmazott Sztrókay Adél.

Mindkét pedagógus gyülekezetünk aktív tagja, hálásak vagyunk Istennek azért, hogy közöttünk vannak és általuk gyülekezetünk is épül, gazdagodik. Az Ő áldása kísérje tovább mindkettőjüket a megkezdett pályán!

Pelikán András

Konfirmáció

Szeptemberben konfirmációs csoportot indítunk a soproni evangélikus gyülekezetben, szeretettel várjuk a 7. osztályt elkezdő vagy nagyobb fiatalokat, evangélikusokat, más felekezetűeket és meg nem kereszteltelteket is. Tájékoztató a magyar csoportba jelentkező fiataloknak és szüleiknek: szeptember 8. péntek, 17 óra. Az órák tervezett időpontja: péntek, 17 óra (szeptember 15-étől). Jelentkezés a német csoportba: szeptember elejéig. Tájékoztató: szeptember 7. csütörtök, 16 óra. Az órák tervezett időpontja: csütörtök, 16 óra (vagy egyeztetés alapján más időpontban). További információ elérhető a lelkészi hivatalban vagy az idei konfirmációt vezető lelkészeknél:

Holger Manke
német lelkész
+36-20/770-3644 / homanke@gmail.com

Tóth Károly
magyar lelkész
+36-20/824-62-87 / karoly.toth@lutheran.hu

Bennük van gyülekezetünk jövője!

A legkisebbek köre

„Marci nevében köszönöm a zenét és a szabad játékot. A magam nevében köszönöm, hogy kiderült, nem vagyok egyedül az anyaságból eredő kételyeimmel, kérdéseimmel; hogy megerősítést kaptam minden alkalommal arról, hogy nem kell tökéletesnek lenni ahhoz, hogy jól »csináljuk« az anyaságot. Igazi lelki támasz ez a közösség!"

Horváth Szabina

„A közösség és a jó témák miatt jártunk ide szívesen. A sok éneklés és a történet nagy kedvence a gyermekemnek."

Kovácsné Tóth Anna

„A legfontosabb, amit a kör adott: a nyugalom. A foglalkozások után sokkal nyugodtabban mentünk haza. A dalokat is imádtuk. A bábozásos történetek és az éneklés volt a legjobb a gyerkőcnek."

Kozma Viktória

„Mindig vártam a szerdát, amikor jöhettem a gyerekekkel a kör alkalmaira. Olyan lelki támogatást kaptam, ami feltöltött, könnyebbé tette az anyasággal kapcsolatos dilemmákon való túllendülést. A gyerekek itt felszabadultan játszhatnak, miközben mi megtapasztalhatjuk, hogy nem vagyunk egyedül. Köszönöm nektek ezt a négy évet!“

Vida-Veres Imola

„A kedves és jókedvű közösség miatt szerettem járni. Bár a kisfiam még nem »haverkodott«, még túl kicsi hozzá, akkor is jó volt a társaság. Még ha én túlzottan sokat nem is szóltam hozzá a témákhoz, jó volt másokat hallgatni.”

Vargáné Ivancsics Anikó

Kedves Olvasónk!

A fent idézett mondatok anyukáktól származnak. Anyukáktól, akiket gyülekezetünk baba-mama körében ismerhettünk meg. Akik kis csemetéjükkel jártak össze velünk és más anyukákkal az elmúlt évben. Olyanok is akadtak legutóbb közöttük, akiknek már második, harmadik gyermeke is a körbe járt.

„Engedjétek hozzám jönni a kisgyermekeket, és ne tiltsátok el tőlem őket, mert ilyeneké az Isten országa.“

Ezzel a bibliai igével hívogattuk 4 évvel ezelőtt a megújult baba-mama körünkbe anyukákat, apukákat, nagymamákat, nagypapákat. Izgultunk, vajon mennyien hallják meg a hívást, s jönnek el a Templom utca 12. szám hátsó udvari lakásába. Bizony nagy volt az örömünk, amikor azt láttuk, hogy alig férünk el. Az örömünk azóta is tart, hiszen tanévről tanévre más-más anyukákkal és gyermekekkel töltjük meg minden hónap 1. és 3. szerdáján ezt a hátsó udvari szerény kis lakást. Sokat énekelünk, bibliai történeteket bábozunk el, beszélgetünk egy-egy téma kapcsán, teázunk, sütizünk, és ami a legfontosabb: játszunk, játszunk és sokat nevetünk.

Most is jó visszaolvasni, visszahallani az anyukáktól kapott gondolatokat. Nem bízzuk el magunkat, de őszintén örülünk nekik és mi magunk is erőt merítünk belőlük. Legyen ez a pár idézett gondolat másoknak is erőforrás, a bizonytalankodóknak kedvcsináló, a borúlátóknak biztatás. De általában is minden gyülekezeti tagnak bizonyosság arról, hogy a legeslegkisebbeknek is igenis helye van gyülekezetünkben. Bennük van gyülekezetünk jövője!

Október 4-én ismét egy új kör indul. Régi s új arcok fognak találkozni. Szeretettel hívjuk és várjuk az érdeklődő édesanyákat kisgyermekükkel együtt.

Matus Klára Krisztina, Biczóné Pityer Gabi, Manke-Lackner Eszter

Tervezett programok

Felnőtt alkalmaink

istentiszteletek **minden vasárnap és egyházi ünnepen 8 és 10 órakor a templomban**

A hónap 3. vasárnapján beépített úrvacsorával, a hónap utolsó vasárnapján és nagyünnepeken áldozati gyűjtéssel.

További helyszínek:

kórházkápolna: a hónap 1. vasárnapján 16 órakor

Fabricius Szeretetotthon: minden pénteken 15 órakor

Balf – templom: minden vasárnap 15 órakor

Fertőszentmiklós – református gyülekezeti terem (Petőfi u. 62.): a hónap 2. és 4. vasárnapján 16 órakor, nagyünnepek első napján 16.15-kor

hétfői bibliaóra **minden hétfőn 16 órakor a Fabricius Szeretetotthon kápolnájában**

Otthonunk bibliaóráján minden alkalommal az előttünk álló vasárnap igehirdetési alapigéjével ismerkedünk. Ez lehetőséget ad arra, hogy egész héten átjárja gondolatainkat a vasárnapi textus, és talán nagyobb várakozással tekintünk az istentisztelet elé is. Emellett a bibliaóra műfaja megengedi, hogy jobban körüljárjuk a kijelölt igeszakasz kortörténeti hátterét, és foglalkozzunk a felmerülő teológiai kérdésekkel.

szerdai bibliaóra **minden szerdán 18 órakor a kisteremben**

Jób könyve a Szentírás egyik leggyakrabban emlegetett, mégis sok talányt is rejtő könyve. Az idei évben szerdánként ennek a könyvnek a mélységeibe szeretnénk belelátni. Jób alakja a szenvedés értelmét kereső, a gyógyulásra vágyó, az Isten iránti hűséget mindennél fontosabbnak tartó hívők számára megkerülhetetlen. Alkalmainkon minden héten a kortörténet, és a forráskritika tudományos eszközeit is segítségül hívva egy-egy részletet olvasunk, hogy azután a szöveg kezdjen el olvasni minket.

Az első őszi alkalom: szeptember 6.

női imaóra **a hónap 1. és 3. csütörtökén, 19 órakor a klubszobában**

Közös vágyunk, hogy az elcsendesülés perceiben meghallhassuk Isten hívó szavát, és felelhessünk rá imánkkal. 2017 szeptemberétől ennek közösségben való megtapasztalására gyűlünk össze havonta kétszer, hogy együtt hívjuk a Szentlelket, és imádkozzunk személyes imaszándékaink mellett a gyülekezet lelki felfrissüléséért, megújulásáért is. Szeretettel hívjuk erre minden nővérünket!

Tervezett őszi dátumok: szeptember 7., 21., október 5., 19., november 2., 16.

nőslénykör (férfi beszélgetőkör) **a hónap 2. hétfőjén, 20 órakor a klubszobában**

Húszas, harmincas, negyvenes éveikben járó nős férfiak, zömmel családapák gyűlnek össze havonta, hogy beszélgessenek házasságról, munkáról, Istenről, apai szerepről, közösségekről. Változó, hogy egy-egy bibliai történet, az élet nagy kérdéseinek valamelyike vagy hétköznapi tapasztalatunk kerül az alkalom középpontjába, de a mi véleményünk mellett mindig megszólal Isten üzenete. Szeretettel várjuk a régi és az új résztvevőket!

Tervezett őszi dátumok: szeptember 11., október 9., november 13.

Forrás klub **a hónap 1. hétfőjén, 18 órakor a kisteremben**

Fiatal felnőttek számára kínálom ezt a csoportot. Olyanoknak, akik jól ismerik a keresztény hit alapjait, az Egyház tanítását és olyanoknak, akik még csak most ismerkednek vele. Olyanoknak, akik már a mindennapi élet gondjai között kell, hogy időt szakítsanak önmaguk lelki ápolására. Várom az érdeklődőket tea és sütemény melletti beszélgetésre. Mik az evangélikus egyház útmutatásai aktuális kérdésekben? Mit tanítanak más felekezetek, más vallások? Kell-e a Bibliát olvasni, kell-e, érdemes-e templomba járni? Hogyan reagáljunk hétköznapi életkérdésekre? Miért jó valahova tartozni, miért jó kereszténynek lenni? Vagy mindez túl sok kompromisszumot követel? Ilyen, és ehhez hasonló kérdésekről nyíltan, tabuk nélkül beszélgetünk. Felnőttkeresztelésre készülők számára is szívesen ajánlom az alkalmakat.

Tervezett őszi dátumok: október 2., november 6.

énekkar **minden szerdán 17 órakor a klubszobában**

Az énekkar lehetőséget kínál arra, hogy fiatalok és idősek együtt énekeljenek. A kórus most elsősorban az október 31-ei előadásra készül.

Az első őszi alkalom: szeptember 6.

filmklub **a hónap 3. hétfőjén, 18 órakor a kisteremben**

A tavalyi évhez hasonlóan főképpen a közelmúlt filmművészeti alkotásain keresztül próbálunk közelebb kerülni önmagunkhoz és egymáshoz. A filmvásznon megjelenő emberi sorsokban sokszor ismerhetünk magunkra, a filmek megtekintése után a film kapcsán, annak felvetett gondolatairól beszélgetünk. Szinkronizált filmeket vetítünk, minden korosztálynak szeretettel ajánljuk az alkalmakat!

Tervezett őszi dátumok: szeptember 18., október 16., november 20.

barkácskör **minden pénteken 15 órakor a társalgóban**

A résztvevők ajándéktárgyakat, a karácsonyi vásárra dísztárgyakat készítenek, előkészítik a ruhavásárt. Munkájuk jótékony célokat szolgál. Alkalmaik nagyon vidámak, fontos részük a beszélgetés. Kortól és nemtől függetlenül mindenkit szeretettel várnak!

Az első őszi alkalom: szeptember 15.

gyászcsoport – nyitott ajtó **a hónap 1. hétfőjén, 17 órakor a lelkészi hivatalban**

Mindazok számára, akik veszteséget szenvedtek el, és úgy érzik, jó lenne erről beszélgetni, esetleg találkozni hasonló élethelyzetben lévőkkel, lehetőséget kínálunk a terhek közös hordozására. Az alkalmak nem alkotnak összefüggő sorozatot, bármikor lehet csatlakozni, amikor valaki szükségét érzi a találkozásnak. A lelkészi hivatalban várom az érkezőket.

Tervezett őszi dátumok: szeptember 4., október 2., november 6.

Anonim alkoholisták **minden csütörtökön 19 órakor és minden szombaton 19 órakor a társalgóban**

Az alkohol erejével egyedül szembeszállni reménytelen küzdelem. Ez a közösség segítséget kínál mindenkinek, aki fel akar hagyni az ivással.

Információ: +36-20/964-52-17

Gyermek- és ifjúsági alkalmaink

gyerek-istentisztelet, mocorgó foglalkozással **minden vasárnap 9 órakor a nagyteremben**

Néhány hetes kortól 12 éves korig hívjuk a gyerekeket, szüleiket és testvéreiket erre az istentiszteletre. Az énekek, az igehirdetés és minden más egyaránt szól a gyerekekhez és a szülőkhöz is. Az igehirdetés előtt a legkisebbek egy hitoktatóval és saját kísérőikkel a kötetlenebb „mocorgó” foglalkozásra indulhatnak.

baba-mama kör **a hónap 1. és 3. szerdáján, 10 órakor az ifiteremben (Templom u. 12.)**

Édesanyák és kisgyerekeik alkalma beszélgetéssel egy-egy téma kapcsán, énekléssel, bibliai történetekkel, bábozással, teázással, sütizéssel, játékkal és nevetéssel.

Tervezett őszi dátumok: október 4., 18. és november 15.

mocorgós délelőtt **kéthavonta, szombaton 10 órakor a nagyteremben**

A „mocorgósok” a gyerekistentisztelettel párhuzamosan vasárnapról vasárnapra találkoznak. Úgy érezzük szívesen vagyunk együtt, így hosszabb lélegzetvételű találkozást is szervezünk óvodások és kisebbek számára, szüleikkel együtt – énekléssel, történettanulással és kézműveskedéssel. Alkalmainkat közös tízóraival kezdjük, amire szívesen fogadunk gyümölcsöt, édes és sós aprósüteményt!

Tervezett őszi dátum: szeptember 16.

FiFi **havonta egyszer, szombaton 9 órakor a nagyteremben**

Szeretettel várjuk az iskolás gyerekeket 12 éves korig gyülekezetünk FiFi közösségébe! Az idén a találkozások témáját járjuk körül sok játékkal, énekléssel, kézműveskedéssel és beszélgetéssel a bibliai találkozások történeteinek segítségével. Nap mint nap találkozunk gyerekként és felnőttként is ismerős vagy éppen ismeretlen személyekkel, olyanokkal akiket jól ismerünk, vagy akik jól ismernek minket; olyanokkal akikről még keveset tudunk, de nagyon szeretnénk mélyebben megismerni a találkozások által. Reméljük, hogy a FiFi alkalmat nyújt arra, hogy a találkozásokban még közelebb kerüljünk egymáshoz és Jézushoz. Szeretettel fogadunk a FiFi tízóraikra gyümölcsöt, édes vagy sós aprósüteményt!

Tervezett őszi dátumok: szeptember 9. és október 7.

ifi- Jugendgruppe **minden pénteken 17.30-kor az ifiteremben (Templom u. 12.)**

13 – 18 éves fiataloknak – vidám játékok és jó, mély beszélgetések.

Az első őszi alkalom: szeptember 8.

nagyifi **minden pénteken 19.30-kor az ifiteremben (Templom u. 12.)**

17 – 27 éves fiatalok gyűlnek össze hetente ebben a körben, hogy beszélgessenek, énekeljenek és játsszanak. Vannak köztük egyetemisták és már munkába álltak, soproniak és itt kollégisták. A témák között hittel, erkölccsel, életvitellel kapcsolatos kérdések kerülnek elő. Időnként filmet néznek, kirándulnak, vagy más közösségi programot szerveznek. Várják mások csatlakozását is.

Az első őszi alkalom: szeptember 15.

Deutschsprachige Veranstaltungen

Gottesdienst **sonntags um 9 Uhr in der Kirche**

Wochenpredigt **donnerstags um 17 Uhr im Gemeindesaal**

Kindergruppe **2. und 4. Mittwoch im Monat um 16.30 Uhr im kleinen Saal**

Spiele, Lieder, biblische Geschichten für 6- bis 13-Jährige

Geplante Treffen im Herbst: 13. und 27. September, 11. und 25. Oktober

Jugendgruppe **jeden Freitag um 17.30 Uhr im Jugendraum**

Eine gute Gemeinschaft und Gespräche über das Leben und den Glauben, Spiele – und öfters auch Ausflüge – für 13- bis 18-Jährige.

Erstes Treffen: 8. September

Glaubensgesprächskreis **2. und 4. Freitag im Monat um 15.30 Uhr im Pfarramt**

Gespräche – gerne auch kontrovers – über Gott, den Glauben und die Welt.

Geplante Treffen im Herbst: 8. und 22. September, 13. und 27. Oktober

Egyéb

- Szeptember 10-én, vasárnap a 10 órai istentisztelet előtt gyülekezeti közgyűlést tartunk, aminek tárgya a Templom u. 17. számú ház jövője, valamint a 2016-os évről szóló lelkészi jelentés, felügyelői jelentés és gazdasági beszámoló.
- Szeptember 17-én, vasárnap 17 órakor az Orgona határok nélkül sorozat keretében Zene tetőtől talpig címmel gyerekkoncert lesz templomunkban Vida Mihállyal és Vida-Veres Imolával.

A reformáció elindulásának 500. évfordulóján Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata és a soproni keresztény gyülekezetek konferenciát szerveznek

2017. szeptember 20-án, szerdán.

9.30-tól konferencia az evangélikus gyülekezeti házban.

Előadók:

Dr. Kovács József László (nyugalmazott egyetemi docens, Budapest,
Dr. Karasszon István (egytemi tanár, Károli Gáspár Református Egyetem),
Dr. Kránitz Mihály (egyetemi tanár, Pázmány Péter Katolikus Egyetem),
Dr. Krisch András (gyűjteményvezető, Soproni Evangélikus Gyűjtemények),
Dr. Gustav Reingrabner (nyugalmazott szuperintendens,
Burgenlandi Evangélikus Szuperintendencia),
Dr. Reuss András (professor emeritus, Evangélikus Hittudományi Egyetem, Budapest),
Dr. Szabó Előd (főskolai docens, Pápai Református Teológiai Akadémia),
Dr. Vladár Gábor (egyetemi tanár, lelkész, Soproni Református Egyházközség,
Pápai Református Teológiai Akadémia)

18 órakor kerekasztal-beszélgetés a reformáció jelentőségéről
és az elkészült Luther-rajfilm bemutatója
a Liszt Ferenc Konferencia- és Kulturális Központban.

Résztvevők:

Dr. Veres András győri római katolikus megyéspüspök,
a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke,
Gáncs Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke,
a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke,
Steinbach József, a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke,
a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke és
Richly Zsolt rajzfilmrendező.
A beszélgetést vezeti *Dr. Birkás Antal*,
a Reformáció Emlékbizottság munkáját segítő miniszteri biztosi hivatal munkatársa.

Mindenkit szeretettel várunk!

• Szeptember 23-án, szombaton 8-tól 13 óráig jótékonysági ruhavásárt tartunk a nagyteremben.

• Szeptember 25-én, hétfőn 17 órakor belvárosi reformációi séta indul a gyülekezeti háztól.

• Szeptember 29. péntek és október 2. hétfő között bad wimpfeni testvérgyülekezetünk csoportja vendégeskedik nálunk.

• Október 1-jén, vasárnap 18 órakor a Kodály Kórus Debrecen hangversenye Sylvia Leidemann magyar származású argentin karnagy, zenetudós, csembalóművész irányításával. Elhangzik többek között Christoph Stolzenberg: Festo Reformationis, „Er schalle Gott geweyhtes …" kantátája is, mely reformáció ünnepére készült annak idején, s melynek

egyetlen fennmaradt példánya gyülekezetünk gyűjteményének kincse.

• Október 14-én, szombaton országos evangelizációt tartanak Budapesten, a Deák téri templomban „Új szívet adok nektek, új lelket adok belétek" címmel. Igét hirdet Ulrich Parzany és Szeverényi János.

• Október 21. szombat és 23. hétfő között gyülekezetünk ifi csoportja Révfülöpön tölt el egy hétvégét.

• Október 25-én, szerdán 17 órakor „Sári berek" címmel ujjbábjáték-előadás lesz gyerekeknek a gyülekezeti házban – a részvételhez előzetes jelentkezés szükséges a sopron-gyujtemenyek@lutheran.hu címen.

• Október 27-én, pénteken 18.30-kor különleges, elemlámpás tárlatvezetést tartanak az evangélikus múzeumban. Belépődíj: 300 Ft, a részvételhez előzetes jelentkezés szükséges a sopron-gyujtemenyek@lutheran.hu címen.

• Október 28-án, szombaton 19 órakor a Fidelissima vegyeskar templomunkban adja elő Georg Friedrich Händel Messiás című oratóriumát.

• Október 31-én, kedden ünnepeljük a reformáció elindulásának 500. évfordulóját. 16.30-kor zenés áhítatot tartunk templomunkban, 18 órakor a reformátusokkal közös istentiszteletet tartunk a református templomban.

• November 3-án, pénteken 9.30-kor Mártonnaphoz kapcsolódó kézműveskedést tartunk a gyülekezeti házban – a részvételhez előzetes jelentkezés szükséges a sopron-gyujtemenyek@lutheran.hu címen.

• November 11-én, szombaton a reformációi jubileumi év evangélikus központi ünnepségét tartják Budapesten, a Deák téri templomban.

Istentiszteleti szolgálati beosztás

2017. tanévkezdés – reformáció

szeptember 3. (Szenth. 12. vasárnap)

8.00 magyar: Tóth Károly
9.00 német: Holger Manke
9.00 gyermek-istentisztelet (tanévnyitó a nagyteremben): Pelikán András
10.00 magyar: Tóth Károly
15.00 Balf: Tóth Károly
16.00 kórházkápolna: Tóth Károly
17.00 a Líceum tanévnyitó istentisztelete: Kovács László

szeptember 7.

17.00 Wochenpredigt (úrvacsorás): Holger Manke

szeptember 8.

15.00 ökumenikus életvédő istentisztelet a kórházkápolnában: Tóth Károly

szeptember 10. (Szentháromság utáni 13. vasárnap)

8.00 magyar: Pelikán András
9.00 német: Holger Manke
9.00 gyermek-istentisztelet a nagyteremben: Tóth Károly
10.00 magyar, előtte gyülekezeti közgyűlés: Pelikán András
15.00 Balf: Pelikán András
16.00 Fertőszentmiklós: Pelikán András

szeptember 14.

17.00 Wochenpredigt: Holger Manke

szeptember 17. (Szentháromság utáni 14. vasárnap)

8.00 magyar (beépített úrvacsorás): Tóth Károly
9.00 német (beépített úrvacsorás): Holger Manke
9.00 gyermek-istentisztelet a nagyteremben: Halász Alexandra hitoktató lelkész
10.00 magyar (beépített úrvacsorás): Tóth Károly
15.00 Balf: Tóth Károly

szeptember 21.

17.00 Wochenpredigt: Holger Manke

szeptember 24. (Szentháromság utáni 15. vasárnap)

8.00 magyar (áldozati gyűjtéssel): Pelikán András
9.00 német (áldozati gyűjtéssel): Holger Manke
9.00 gyermek-istentisztelet a nagyteremben: Kadlecsik Zoltán
10.00 magyar (áldozati gyűjtéssel): Pelikán András
15.00 Balf: Pelikán András
16.00 Fertőszentmiklós: Pelikán András

szeptember 26.

18.00 A teremtés ünnepe a nagyteremben: Pelikán András

szeptember 28.

17.00 Wochenpredigt: Holger Manke

október 1. (Szentháromság utáni 16. vasárnap) – aratási hálaadás

8.00 magyar: Tóth Károly
9.00 német: Dr. Heidi Buch bad wimpfeni lelkész
9.00 gyermek-istentisztelet a nagyteremben: Tóth Károly
10.00 magyar: Tóth Károly
15.00 Balf: Tóth Károly
16.00 kórházkápolna: Tóth Károly
19.00 Egy este az evangélikusoknál – kóruskoncert a templomban, áhítat: Pelikán András

október 5.

17.00 Wochenpredigt (úrvacsorás): Holger Manke

október 8. (Szentháromság utáni 17. vasárnap)

8.00 magyar: Pelikán András
9.00 német: Holger Manke
9.00 gyermek-istentisztelet a nagyteremben: Pelikán András
10.00 magyar: Pelikán András
15.00 Balf: Pelikán András
16.00 Fertőszentmiklós: Pelikán András

október 12.

17.00 Wochenpredigt: Holger Manke

október 15. (Szentháromság utáni 18. vasárnap)

8.00 magyar (beépített úrvacsorás): Kovács László
9.00 német (beépített úrvacsorás): Holger Manke
9.00 gyermek-istentisztelet a nagyteremben: Pelikán András
10.00 magyar (beépített úrvacsorás): Kovács László
15.00 Balf: Pelikán András

október 19.

17.00 Wochenpredigt: Holger Manke

október 22. (Szentháromság utáni 19. vasárnap)

8.00 magyar: Tóth Károly
9.00 német: Gertraud Winter
9.00 gyermek-istentisztelet a nagyteremben: Tóth Károly
10.00 magyar: Tóth Károly
15.00 Balf: Tóth Károly
16.00 Fertőszentmiklós: Tóth Károly

október 26.

17.00 Wochenpredigt: Holger Manke

október 28.

19.00 Egy este az evangélikusoknál – kóruskoncert a templomban, áhítat: Tóth Károly

október 29. (Szentháromság utáni 20. vasárnap) – Bibliavasárnap

8.00 magyar (áldozati gyűjtéssel): Pelikán András
9.00 német (áldozati gyűjtéssel): Holger Manke
9.00 gyermek-istentisztelet a nagyteremben: Tóth Károly
10.00 magyar (áldozati gyűjtéssel): Pelikán András
15.00 Balf: Pelikán András

október 31. (reformáció)

16.30 kétnyelvű zenés áhítat: Pelikán András + Holger Manke
18.00 reformátusokkal közös a református templomban (úrvacsorás): Ittzés János nyugdíjas püspök

november 1.

17.00 Székely kapu – ökumenikus áhítat: Pelikán András

Christophoros
A Soproni Evangélikus Egyházközség újsága
9400 Sopron, Színház utca 27.
e-mail: sopron@lutheran.hu
web: http://sopron.lutheran.hu
tel: 99/523-002; fax: 99/523-003

Nyomtatva 420 példányban.
Várható következő megjelenés:
2017. reformáció
Felelős kiadó: Tóth Károly